Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA PRĪTA PIKAMĒES [*PRIIT PIKAMÄE*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2020. gada 22. janvārī[1]

Lieta C-114/19 P

Eiropas Komisija
pret

Danilo Di Bernardo

Apelācija – Civildienests – Atklāts konkurss – Neiekļaušana rezerves sarakstā – Nosacījumi par kvalifikāciju un vismaz trīs gadu profesionālo pieredzi – Iespēja papildināt nepietiekamu pamatojumu tiesā – Nosacījumi – Prasība atcelt tiesību aktu

I. Ievads

1. Ar apelācijas sūdzību Eiropas Komisija lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2018. gada 29. novembra spriedumu lietā *Di Bernardo*/Komisija (T-811/16, nav publicēts, turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums", EU:T:2018:859), ar kuru šī tiesa atcēla atklātā konkursa, kas balstīts uz pārbaudījumiem, EPSO/AST-SC/03/15 atlases komisijas 2016. gada 10. augusta lēmumu neiekļaut *Danilo Di Bernardo* rezerves sarakstā, lai pieņemtu darbā sekretārus/kancelejas darbiniekus SC 1 pakāpē atbalsta finanšu jautājumos jomā (turpmāk tekstā – "strīdīgais lēmums").

2. Izskatāmā lieta dos Tiesai iespēju precizēt savu judikatūru par Komisijas pienākumu atbilstoši LESD 296. panta otrajai daļai sniegt pietiekamu pamatojumu administratīvajiem lēmumiem, kurus tā ir pieņem attiecībā uz indivīdiem, it īpaši konkursos. Tiesai būs jāpauž arī nostāja par to, vai Vispārējai tiesai ir jāņem vērā papildu elementi, kurus ir iesniegusi Komisija prasības izskatīšanas procesa laikā, lai "papildinātu" šāda administratīvā lēmuma pamatojumu.

II. Tiesvedības priekšvēsture

3. Pārsūdzētajā spriedumā minētos faktus var rezumēt šādi.

4. Strīds pēc būtības attiecas uz iepriekš minēto konkursu, par kuru Eiropas Personāla atlases birojs (turpmāk tekstā – "*EPSO*") bija publicējis paziņojumu 2015. gada 8. janvāra *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV 2015, C 3A, 1. lpp.; turpmāk tekstā –"paziņojums par konkursu").

5. Paziņojums par konkursu ir papildināts ar trim pielikumiem, un katrā no tiem ir precizēti pienākumi, kvalifikācija un profesionālā pieredze, kas prasīti attiecībā uz katru no paziņojuma par konkursu trim jomām, proti, administratīvo atbalstu, atbalstu finanšu jautājumos un sekretariāta pakalpojumiem.

1 Oriģinālvaloda – franču.

6. Paziņojuma par konkursu II sadaļā "Pienākumi" ir norādīts šādi:

"Sekretāri un kancelejas darbinieki (AST/SC funkciju grupa) veic kancelejiskus un sekretāra uzdevumus, biroja vadību un citus līdzvērtīgus uzdevumus, kuru veikšanai nepieciešams noteikts patstāvības līmenis. Konkrēto amatu apraksts attiecībā uz jomām ir sniegts pielikumos."

7. Paziņojuma par konkursu II pielikuma 1. punktā "Pienākumi" ir aprakstīti pienākumi, kas ir jāveic konkursa veiksmīgajiem kandidātiem atbalsta finanšu jautājumos jomā, un tajā ir paredzēts šādi:

"Iestādes meklē darbiniekus, kas veiktu atbalsta uzdevumus budžeta un finanšu pārvaldības jomā.

Attiecīgais amats ir finansiālā atbalsta darbinieka amats. Šie darbinieki sniedz finansiālu administratīvo atbalstu iestāžu departamentiem vai nodaļām.

Pienākumi ir dažādi, un tie var būt šādi:

– budžeta izpildes lietu apstrāde saskaņā ar spēkā esošajiem finanšu noteikumiem (uzaicinājumu iesniegt piedāvājumus administratīvā uzraudzība, līgumu sagatavošana, saistīto darījumu uzraudzība u.c.),

– grāmatvedība,

– rēķinu pārbaudīšana,

– darījumu (saistību priekšlikumi, maksājuma rīkojumi, iekasēšanas rīkojumi, dati, kas attiecas uz līgumiem un līgumslēdzējiem u.c.) apstiprināšanas reģistrēšana un uzraudzība,

– rēķinu izrakstīšana un iekasēšanas termiņu uzraudzība,

– finanšu dokumentu apstrāde, tostarp sarakste, klasificēšana un arhivēšana.

Šo pienākumu veikšanai ir nepieciešamas padziļinātas zināšanas tādu IT rīku lietošanā kā tekstapstrāde, izklājlapas un grāmatvedības lietojumprogrammatūru izmantošana."

8. Pielaišanas dalībai konkursā nosacījumi ir noteikti paziņojuma par konkursu III sadaļā. Papildus vispārīgiem nosacījumiem, kuri ir paredzēti paziņojuma par konkursu III sadaļas 1. punktā, šīs pašas sadaļas 2. punktā ir ietverti īpašie pielaišanas nosacījumi, it īpaši profesionālās pieredzes jomā, kopā ar atsaucēm uz attiecīgajiem pielikumiem.

9. Saistībā ar nosacījumu par kvalifikāciju, kas vajadzīga atbalsta finanšu jautājumos jomā, paziņojuma par konkursu II pielikuma 2. punktā konkrēti ir pieprasīta "vidējā izglītība, kuru apliecina diploms, kas dod tiesības sākt pēcvidusskolas izglītību, un pēc kuras iegūta vismaz trīs gadus ilga darba pieredze galvenokārt ar darba pienākumiem saistītā jomā".

10. Paziņojuma par konkursu VI sadaļas "Kandidātu sniegto ziņu pārbaude" pirmajā un trešajā daļā ir precizēts šādi:

"Pēc pārbaudījumiem tiks pārbaudītas kandidātu sniegtās ziņas elektroniskajā pieteikumā, pamatojoties uz viņu iesniegtajiem apliecinošajiem dokumentiem; *EPSO* veic pārbaudi attiecībā uz vispārīgajiem nosacījumiem, un atlases komisija veic pārbaudi attiecībā uz īpašajiem nosacījumiem.

[..]

Ja pārbaudes rezultātā atklāsies, ka elektroniskajā pieteikumā kandidātu sniegtās ziņas nav pamatotas ar atbilstīgiem apliecinošajiem dokumentiem, attiecīgie kandidāti tiks izslēgti no dalības konkursā."

11. 2015. gada 21. janvārī atbildētājs apelācijas tiesvedībā *D. Di Bernardo* iesniedza savu pieteikumu dalībai strīdīgajā konkursā atbalsta finanšu jautājumos jomā.

12. *D. Di Bernardo* piedalījās paziņojumā par konkursu paredzētajos priekšatlases testos un novērtējuma pārbaudījumos un iesniedza savu kvalifikāciju un profesionālo pieredzi apliecinošus dokumentus, kuri paredzēti paziņojuma par konkursu V sadaļas 1. punktā.

13. Ar 2015. gada 14. septembra elektroniskā pasta vēstuli *EPSO* informēja *D. Di Bernardo*, ka konkursa atlases komisija vēlas saņemt plašāku informāciju par profesionālo pieredzi, ko viņš bija minējis sava kandidatūras pieteikuma 2., 5. un 6. ierakstā. Konkursa atlases komisija it īpaši vēlējās saņemt dokumentus, kurus parakstījuši viņa iepriekšējie darba devēji un kuros detalizēti ir aprakstīti pienākumi, kas veikti šīs profesionālās pieredzes laikā, kā arī darba līgumu kopijas, kurās skaidri norādīti minēto līgumu sākuma un beigu datumi.

14. Ar 2015. gada 15. septembra elektroniskā pasta vēstuli *D. Di Bernardo* nosūtīja papildu apliecinošos dokumentus attiecībā uz viņa kandidatūras pieteikuma 2., 5. un 6. ierakstu.

15. Ar 2015. gada 17. septembra elektroniskā pasta vēstuli *EPSO* atbildēja *D. Di Bernardo*, ka konkursa atlases komisija "lūdz nosūtīt uzdevumu detalizētu aprakstu, kuru parakstījis darba devējs attiecībā uz 2., 5. un 6. ierakstu".

16. Ar 2015. gada 18. septembra elektroniskā pasta vēstuli *D. Di Bernardo* paziņoja, ka viņa rīcībā nav šādu aprakstošu dokumentu attiecībā uz viņa kandidatūras pieteikuma 5. un 6. ierakstu. Viņš precizēja, ka Itālijas sabiedrība, kas viņu bija nodarbinājusi, ir izbeigusi savu darbību un viņš nevar iesniegt šādus dokumentus. Tādējādi viņš iesniedza Itālijas valsts darba koplīguma kopiju (*contratto collettivo nazionale di lavoro*), kurā ir ietverts oficiāls to pienākumu apraksts, kuri ir saistīti ar dažādiem darba līgumiem, tostarp viņa darba līgumu, kā arī divas šīs Itālijas sabiedrības vēstules un darba līgumu ar minēto sabiedrību.

17. Ar citu 2015. gada 18. septembra elektroniskā pasta vēstuli *D. Di Bernardo* nosūtīja *EPSO* detalizētu pienākumu aprakstu attiecībā uz profesionālo pieredzi, kas norādīta viņa kandidatūras pieteikuma 2. ierakstā.

18. 2015. gada 27. oktobra vēstulē *EPSO* paziņoja *D. Di Bernardo* savu lēmumu neiekļaut viņu konkursa veiksmīgo kandidātu sarakstā, pamatojoties uz to, ka viņš neatbilst visiem atbilstības kritērijiem, kuri paredzēti paziņojuma par konkursu II pielikumā. Precīzāk, tas norādīja viņam, ka profesionālā pieredze, kas minēta viņa kandidatūras pieteikuma 1.–7. ierakstā, nesasniedza vismaz trīs gadus, kas galvenokārt saistīti ar darba pienākumiem atbalsta finanšu jautājumos jomā, kāda tā ir minēta paziņojuma par konkursu II pielikuma 2. punktā.

19. Ar 2015. gada 4. novembra elektroniskā pasta vēstuli *D. Di Bernardo* iesniedza lūgumu pārskatīt atlases komisijas lēmumu.

20. Ar 2016. gada 6. aprīļa elektroniskā pasta vēstuli *D. Di Bernardo* sazinājās ar *EPSO*, lai noskaidrotu, kādā stadijā ir viņa pārskatīšanas lūgums gandrīz piecus mēnešus pēc tā iesniegšanas.

21. Ar 2016. gada 8. aprīļa elektroniskā pasta vēstuli *EPSO* informēja *D. Di Bernardo*, ka pārskatīšanas procedūra joprojām norisinoties.

22. 2016. gada 8. jūlija vēstulē *EPSO* sniedza atbildi uz *D. Di Bernardo* pārskatīšanas lūgumu.

23. Ar 2016. gada 14. jūlija elektroniskā pasta vēstuli *D. Di Bernardo* norādīja *EPSO*, ka 2016. gada 8. jūlija atbilde acīmredzami neatbilst viņa faktiskajai situācijai.

24. 2016. gada 10. augusta vēstulē konkursa atlases komisija apstiprināja *D. Di Bernardo*, ka bija notikusi administratīva kļūda, kas ir izraisījusi 2016. gada 8. jūlija atbildes nosūtīšanu, un viņu informēja, ka šī vēstule, proti, 2016. gada 10. augusta vēstule, ir īstais atlases komisijas lēmums, kurš pieņemts pēc pārskatīšanas lūguma un ar kuru atlases komisija apstiprina savu sākotnējo lēmumu neiekļaut viņu veiksmīgo kandidātu sarakstā.

25. Ar strīdīgo lēmumu atlases komisija informēja *D. Di Bernardo*, ka pēc pārskatīšanas tā apstiprinājusi savu lēmumu, kas paziņots 2015. gada 27. oktobra vēstulē. Tā norādīja, ka pirms savu darbu uzsākšanas tā bija definējusi atlases kritērijus, lai izvērtētu, vai kandidātu kvalifikācija un profesionālā pieredze patiešām atbilst vakantajiem amatiem nepieciešamajām prasmēm. Atlases komisija precizēja *D. Di Bernardo*, ka "pēc apliecinošo dokumentu, kas iesniegti, lai dokumentētu [viņa] profesionālo pieredzi, kura minēta [viņa] kandidatūras pieteikuma 2., 5. un 6. ierakstā, pārbaudes [tā bija] secinājusi, ka šie dokumenti neapstiprina, ka [viņa] attiecīgā profesionālā pieredze galvenokārt [bija] saistīta ar darba pienākumiem saistītā jomā, kā pieprasīts paziņojumā par konkursu".

III. Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

26. Ar procesuālo dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2016. gada 18. novembrī, *D. Di Bernardo* cēla prasību, lūdzot atcelt strīdīgo lēmumu, atlīdzināt viņam nodarīto kaitējumu, kā arī piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

27. Savā 2017. gada 3. februāra iebildumu rakstā Komisija lūdza noraidīt prasību un piespriest *D. Di Bernardo* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

28. Ar 2018. gada 29. novembra spriedumu Vispārējā tiesa nepietiekama pamatojuma dēļ atcēla *D. Di Bernardo* kandidatūras noraidījumu un noraidīja pārējos prasības pieteikumā ietvertos prasījumus.

29. Pamatojot prasību, ko viņš bija cēlis par atlases komisijas lēmumu, *D. Di Bernardo* izvirzīja divus pamatus, no kuriem pirmais pamats attiecās uz acīmredzamām kļūdām vērtējumā, kas tajā esot pieļautas, un otrais pamats – uz pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi it īpaši tāpēc, ka atlases komisijas izstrādātie atlases kritēriji, lai izvērtētu, vai kandidāti atbilst strīdīgajam pielaišanas nosacījumam, viņam nekad nav tikuši paziņoti.

30. Vispārējā tiesa uzsāka savu analīzi ar otrā pamata izvērtēšanu, uzskatot, ka strīdīgā lēmuma pietiekama pamatojuma esamība bija priekšnosacījums pirmā pamata izvērtēšanai.

31. Pārsūdzētā sprieduma 35. punktā Vispārējā tiesa atgādināja, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru pienākuma pamatot nelabvēlīgu lēmumu mērķis ir sniegt ieinteresētajai personai pietiekamu norādi par to, vai lēmums ir pienācīgi pamatots vai arī tajā ir trūkumi, kas ļauj apstrīdēt tā tiesiskumu, un ļaut Savienības tiesai veikt savu pārbaudi par apstrīdētā lēmuma tiesiskumu.

32. Pārsūdzētā sprieduma 37. un 38. punktā Vispārējā tiesa arī atgādināja, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tikai tad, ja pirms prasības celšanas apstrīdētajā lēmumā ir ietverts vismaz pamatojuma sākums, administrācija ir tiesīga tiesvedības laikā sniegt papildu informāciju un izpildīt savu pienākumu norādīt pamatojumu. Šajā gadījumā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka strīdīgā lēmuma pamatojums, kas *D. Di Bernardo* paziņots pirms prasības celšanas, nav ne pietiekams, ne pilnīgi neesošs, un to kvalificēja kā "gandrīz pilnīgi" neesošu. Tā uzskatīja, ka "gandrīz pilnīga" pamatojuma neesamība – tāpat kā pilnīga pamatojuma neesamība – nav labojama ar pamatojuma paziņošanu pēc prasības celšanas.

33. Savā analīzē, kas sniegta pārsūdzētā sprieduma 41.–45. punktā, attiecībā uz lēmuma saturu neiekļaut kandidātu rezerves sarakstā, kas papildināts ar atlases komisijas pārskatīšanas lēmumā izteiktajiem apsvērumiem, Vispārējā tiesa norādīja, ka atlases komisija esot pamatojusi strīdīgo lēmumu, ar kuru ir noraidīts *D. Di Bernardo* pārskatīšanas lūgums, ļoti īsa kopsavilkuma veidā. Papildus tam, ka nebija precizēts kandidāta atlases kritēriju saturs, tas izrietot no tā, ka atlases komisija esot aprobežojusies ar konstatējumu tikai par *D. Di Bernardo* kandidatūras pieteikuma trīs ierakstu, proti, 2., 5. un 6. ieraksta, neatbilstību, nesniedzot nevienu lietderīgu norādi par viņa kandidatūras pieteikuma pārējo daļu.

34. Atbildot uz argumentu, ka *D. Di Bernardo* bija lūdzis atlases komisijai tikai individuālus papildu paskaidrojumus, ņemot vērā tās darba apjomu, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 46. un 47. punktā atgādināja, ka, ņemot vērā konkursa posmu, kurā tika pieņemts apstrīdētais lēmums, nevar pamatoti apgalvot, ka atlases komisija atradās tādā situācijā, ka tā varēja pamatot lēmumu noraidīt viņa kandidatūru tikai kopsavilkuma veidā.

35. Turpinājumā pārsūdzētā sprieduma 49. un 50. punktā Vispārējā tiesa pievērsās pārskatīšanas lūguma saturam, lai pēc tam, kad tā bija atgādinājusi šo saturu, vispirms norādītu, ka atlases komisija nevarēja atturēties sniegt *D. Di Bernardo* pirmajā instancē precīzus paskaidrojumus tikai tādēļ vien, ka viņš nebija skaidri lūdzis individuālus paskaidrojumus. Vispārējā tiesa uzskatīja, ka katrā ziņā, nezinot atlases kritērijus, uz kuriem pamatojoties šāds lūgums par individuāliem paskaidrojumiem principā bija jāformulē, tikai ar secinājuma, ko atlases komisija bija izdarījusi lēmumā noraidīt *D. Di Bernardo* pirmajā instancē kandidatūru, apstrīdēšanu ir jābūt pietiekami, lai uzskatītu, ka šis kandidāts bija lūdzis sniegt individuālus paskaidrojumus.

36. Pārsūdzētā sprieduma 51. punktā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka strīdīgajā lēmumā ir pieļauti pārkāpumi tāpēc, ka nebija norādīts pietiekams pamatojums tādējādi, ka tajā nebija sniegtas pietiekamas norādes, lai, pirmkārt, ļautu *D. Di Bernardo* saprast tā iemeslus un izvērtēt tā tiesiskumu un, otrkārt, ļautu Savienības tiesai īstenot savu pārbaudi par tā tiesiskumu. Vispārējā tiesa norādīja, ka prasības pieteikuma iesniegšanas brīdī *D. Di Bernardo* nav zinājis iemeslus, kuru dēļ atlases komisija bija pieņēmusi apstrīdēto lēmumu, kā arī metodi, kuru tā bija izmantojusi.

37. Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 53. punktā piemēroja judikatūru, saskaņā ar kuru apstrīdētajā lēmumā pirms prasības celšanas ir jābūt ietvertam vismaz pamatojuma sākumam, uzskatot, ka strīdīgā lēmuma pamatojums bija ļoti īss un nepilnīgs, kas *D. Di Bernardo* neesot ļāvis saprast, kādēļ atlases komisija bija izdarījusi secinājumu, ka viņam nav nepieciešamās profesionālās pieredzes. Tieši šajā kontekstā Vispārējā tiesa ņēma vērā faktu, ka Komisija tikai pakāpeniski tiesvedības laikā Vispārējā tiesā bija iesniegusi strīdīgā lēmuma pamatojumu, kas nepieciešams, lai izvērtētu tā tiesiskumu. Vispārējā tiesa norādīja, ka Komisija iesniedza atlases kritērijus ļoti vēlā tiesvedības rakstveida daļas posmā, proti, atbildes uz repliku pielikumā, tādējādi liedzot *D. Di Bernardo* iespēju norādīt savus argumentus, pamatojoties uz šiem kritērijiem. Vispārējā tiesa uzskatīja, ka atlases kritēriji tomēr bija nepieciešami, lai izvērtētu, vai, veicot *D. Di Bernardo* profesionālās pieredzes izvērtēšanu, atlases komisija nav pārsniegusi savas novērtējuma brīvības robežas.

38. Vispārējā tiesa piekrita *D. Di Bernardo* viedoklim, ka viņš prasības pieteikumā vajadzības gadījumā nevarēja izvirzīt pamatu, kas saistīts ar paziņojuma par konkursu pārkāpumu, ko pieļāvusi atlases komisija, ņemot vērā, ka atlases kritēriji viņam nebija paziņoti laikus. Vispārējā tiesa norādīja, ka tomēr no paziņojuma par konkursu formulējuma izriet, ka pieredze administratīvā atbalsta jomā principā vismaz daļēji varēja tikt ņemta vērā kā atbilstoša pieredze.

39. Vispārējā tiesa uzskatīja, ka *D. Di Bernardo* pamatoti bija norādījis, ka viņš nevar atbilstoši apstrīdēt atsevišķu viņa kandidatūras pieteikuma ierakstu vērtējumu, ko veikusi atlases komisija. Tā norādīja, ka, pamatojoties uz 2015. gada 27. oktobra vēstuli un strīdīgo lēmumu, *D. Di Bernardo* pamatoti nevarēja zināt, vai atlases komisija bija atzinusi par atbilstošu vismaz daļu no viņa profesionālās pieredzes un, ja tas tā ir, kura daļa tā esot bijusi, lai gan Komisija savos procesuālajos rakstos bija atzinusi, ka *D. Di Bernardo* ir 31 mēnesi ilga atbilstoša profesionālā pieredze saistībā ar atbalstu finanšu jautājumos.

40. Vispārējā tiesa secināja, ka otrais pamats ir jāapmierina un strīdīgais lēmums ir jāatceļ, un nav vajadzības izvērtēt pirmo pamatu, kuru ir izvirzījis *D. Di Bernardo*.

IV. Tiesvedība Tiesā un lietas dalībnieku prasījumi

41. Komisija šo apelācijas sūdzību ir iesniegusi 2019. gada 8. februārī, un Tiesas kancelejā tā ir reģistrēta 2019. gada 14. februārī. Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:

– atcelt pārsūdzēto spriedumu;

– nodot lietu atpakaļ izskatīšanai Vispārējā tiesā;

– atlikt lēmuma pieņemšanu par tiesāšanās izdevumiem pirmajā un apelācijas instancē.

42. *D. Di Bernardo* iesniedza atbildes rakstu 2019. gada 24. maijā, kurš Tiesas kancelejā ir reģistrēts 2019. gada 27. maijā un kurā viņš lūdz Tiesu:

– apelācijas sūdzību noraidīt;

– piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

43. Ar 2019. gada 20. jūnija lēmumu Tiesas priekšsēdētājs uzskatīja, ka replikas raksta iesniegšana nav nepieciešama.

V. Juridiskā analīze

A. Ievada piezīmes

44. Pirms tiek izvērtēti dažādie pamati, ir jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 256. panta 1. punkta otro daļu un Eiropas Savienības Tiesas statūtu 58. panta pirmo daļu apelācijas sūdzības iesniedz tikai par tiesību jautājumiem. Šajā gadījumā šis nosacījums ir izpildīts, jo Komisija būtībā pārmet Vispārējai tiesai, ka tā ir pārkāpusi Savienības tiesības, jo tā (B sadaļa) esot noteikusi pārmērīgas prasības attiecībā uz lēmuma, kuru tā bija pieņēmusi, pamatojumu un (C sadaļa) neesot ievērojusi pienākumu, kas ir noteikts Vispārējai tiesai, pēc savas ierosmes ņemt vērā papildu elementus, kurus Komisija ir iesniegusi tiesvedībā par prasību atcelt tiesību aktu, lai "papildinātu" šī lēmuma pamatojumu. Šie pamati tiks izvērtēti šajā pašā kārtībā, ņemot vērā, ka otrā pamata juridiskais jautājums rodas tikai tādā gadījumā, ja tiktu apstiprināts Vispārējās tiesas vērtējums, ka strīdīgais lēmums neatbilst pienākuma norādīt pamatojumu, kāds tas izriet no Savienības tiesībām, prasībām.

45. Šo lietu raksturo ļoti atšķirīgi faktisko apstākļu vērtējumi, it īpaši datu, kuri ir ietverti *D. Di Bernardo* kandidatūras lietas materiālos, un to atbilstības strīdīgā lēmuma pieņemšanai vērtējumi. Tomēr nedrīkst aizmirst, ka atbilstoši kompetenču sadalījumam, kas pastāv starp divām Savienības tiesām, apelācijas tiesvedības ietvaros Tiesai nav jāatspēko Vispārējās tiesas veiktais faktu

vērtējums [2]. Tāpat ar analīzi nevarēs tikt grozīts strīda priekšmets, aplūkojot citus aspektus, kuri nav tikuši izvirzīti [3], piemēram, vai kritēriji, kuri ir paredzēti *EPSO* izstrādātajā novērtējuma skalā, ir atbilstoši, lai atlasītu piemērotus kandidātus, un/vai vai *D. Di Bernardo* atbilst šiem kritērijiem savas profesionālās pieredzes dēļ. Līdz ar to Tiesai būs jāizvērtē tikai tiesību jautājumi, kuri ir minēti iepriekšējā punktā.

B. Par pirmo apelācijas sūdzības pamatu

1. Lietas dalībnieku argumenti

46. Ar pirmo pamatu Komisija norāda uz tiesību kļūdu, kuru Vispārējā tiesa esot pieļāvusi pārsūdzētā sprieduma 41.–53. punktā, definējot konkursa atlases komisijas pienākuma tvērumu pamatot atteikumu iekļaut kandidātu rezerves sarakstā. Vispārējā tiesa neesot pietiekami ņēmusi vērā strīdīgā lēmuma tiesisko un faktisko kontekstu, lai gan jautājums par to, vai pamatojums ir pietiekams, ir jāizvērtē attiecībā uz šo kontekstu, nevis tikai saistībā ar lēmuma tekstu.

47. Pirmkārt, atlases kritērijiem neesot tāda nozīme, kādu pārsūdzētā sprieduma 41., 45. un 50. punktā Vispārējā tiesa tiem ir piešķīrusi saistībā ar pienākumu norādīt pamatojumu, kā to apstiprinot fakts, ka *D. Di Bernardo* nekad nav mēģinājis tos uzzināt.

48. Otrkārt, Komisija uzskata, ka tas, ka atlases komisija savā lēmumā par atteikumu ir minējusi tikai *D. Di Bernardo* profesionālās pieredzes, kas atbilst kandidatūras pieteikuma 2., 5. un 6. ierakstam, apliecinošos dokumentus, pretēji tam, ko Vispārējā tiesa ir nospriedusi pārsūdzētā sprieduma 43. punktā, nekādi "neliecina", ka atlases komisija ir uzskatījusi par atbilstošu profesionālo pieredzi, kuru *D. Di Bernardo* ir norādījis pārējos ierakstos. Gluži pretēji – *D. Di Bernardo* kandidatūras noraidīšana nozīmējot, ka atlases komisija ir uzskatījusi, ka viņš neatbilst nosacījumam par 36 mēnešu atbilstošu profesionālo pieredzi pēc visas profesionālās pieredzes, kas minēta viņa kandidatūras pieteikuma septiņos ierakstos, pārbaudes.

49. Treškārt, pārsūdzētā sprieduma 48. punktā Vispārējā tiesa esot kļūdaini uzskatījusi, ka pārskatīšanas lūgumā bija norādīts, ka *D. Di Bernardo* nav zinājis iemeslus, kuru dēļ viņa profesionālā pieredze bija nepietiekama.

50. Ceturtkārt, pārsūdzētā sprieduma 46. un 47. punktā Vispārējā tiesa esot kļūdaini uzskatījusi, ka Komisija nevarēja atsaukties uz judikatūru, saskaņā ar kuru konkursa ar lielu dalībnieku skaitu gadījumā atlases komisijai sākotnēji ir atļauts pamatot atteikumu saistībā ar atlasi kopsavilkuma veidā. Proti, lai gan šajā gadījumā runa tiešām bija par konkursu ar lielu dalībnieku skaitu, pēc Vispārējās tiesas domām, apstrīdētā lēmuma pilnīgs pamatojums nebūtu radījis atlases komisijai pārmērīgu slogu, ņemot vērā stadiju, kurā tika pieņemts strīdīgais lēmums.

51. Piektkārt, pretēji tam, ko Vispārējā tiesa ir uzskatījusi pārsūdzētā sprieduma 50. punktā, konkursa atlases komisijai nevar prasīt izpaust atlases, kas balstīta uz kvalifikāciju, kritērijus, ja tai nav iesniegts neviens lūgums šajā ziņā, jo citādi netiktu ievērota atlases komisijas sēžu aizklātība.

52. Sestkārt, uzskatīt – kā to dara Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 49.–51. punktā –, ka ar pārskatīšanas lūgumu, kas sagatavots bez precizējumiem, kā tas, kādu iesniedzis *D. Di Bernardo*, atlases komisijai tiek noteikts pienākums sniegt detalizētus paskaidrojumus attiecībā uz katru ierakstu, izraisītu to, ka pierādīšanas pienākums attiecībā uz paziņojumā par konkursu pieprasītās profesionālās

2 Spriedums, 2008. gada 22. maijs, *Evonik Degussa*/Komisija (C-266/06 P, nav publicēts, EU:C:2008:295, 71. punkts).

3 Spriedums, 2016. gada 22. septembris, *Pensa Pharma*/*EUIPO* (C-442/15 P, nav publicēts, EU:C:2016:720, 53. punkts).

pieredzes esamību tiek nodots konkursa atlases komisijai. Tomēr šāds pierādīšanas pienākums esot noteikts kandidātiem, kā tas izriet no paziņojuma par konkursu, kurā ir noteikts, ka "tiks pārbaudītas kandidātu sniegtās ziņas elektroniskajā pieteikumā, pamatojoties uz viņu iesniegtajiem apliecinošajiem dokumentiem".

53. Visbeidzot pārsūdzētā sprieduma 53.–55. punktā Vispārējā tiesa esot sajaukusi prasību norādīt pamatojumu un šī pamatojuma pamatotību, kas attiecas uz lēmuma tiesiskumu pēc būtības. Komisija saskata norādi par šo sajaukšanu tajā apstāklī, ka pārsūdzētā sprieduma 53. punktā Vispārējā tiesa ir uzskatījusi, ka atlases kritēriji ir nepieciešami, lai izvērtētu, vai, veicot profesionālās pieredzes analīzi, atlases komisija nav "pārsniegusi savas novērtējuma brīvības robežas".

54. Atbildot uz apelācijas sūdzības pirmo pamatu, *D. Di Bernardo* norāda, ka Vispārējā tiesa nav paplašinājusi pienākumu norādīt pamatojumu, uzskatot, ka strīdīgajam lēmumam ir raksturīga pamatojuma "gandrīz pilnīga" neesamība.

55. Pirmkārt, Komisija nevarot pamatoti apgalvot, ka strīdīgais lēmums bija pietiekami pamatots pirms prasības celšanas. Proti, atteikuma iekļaut viņu veiksmīgo kandidātu sarakstā pamatojums, kurā vienīgi esot pārņemts nosacījuma par profesionālo pieredzi formulējums, esot balstīts uz stereotipiem. Atbildē uz pārskatīšanas lūgumu ietvertā papildu norāde, ka kandidāta iesniegtie apliecinošie dokumenti neļāva apstiprināt viņa profesionālās pieredzes, kas minēta viņa kandidatūras pieteikuma 2., 5. un 6. ierakstā, atbilstību, arī esot nepietiekama, jo neesot paziņoti atlases kritēriji un jebkāda informācija par pārējās profesionālās pieredzes, kas minēta kandidatūras pieteikuma 1., 3., 4. un 7. ierakstā, vērtējumu, ko veikusi atlases komisija.

56. Otrkārt, Vispārējā tiesa pamatoti esot pareizi nospriedusi, ka atlases kritēriju paziņošana nebūtu varējusi papildināt strīdīgā lēmuma pamatojumu, jo tā bija veikta atbildes uz repliku stadijā, proti, pārāk novēlotā tiesvedības posmā, lai ļautu ieinteresētajai personai uz to atbildēt, ievērojot pušu procesuālo tiesību vienlīdzības principu.

57. Treškārt, fakts, ka *D. Di Bernardo* nav lūdzis, lai viņam tiktu paziņoti atlases kritēriji, neietekmējot pamatojuma nepietiekamo raksturu. Par sava lēmuma pamatojuma paziņošanu, negaidot, kamēr tā adresāts to pieprasa, esot atbildīgs tiesību akta autors.

58. Ceturtkārt, *D. Di Bernardo* apstrīd Komisijas apgalvojumu, ka atlases kritērijiem nebija "nekādas nozīmes saistībā ar pienākuma norādīt pamatojumu ievērošanu". Tā kā no strīdīgā lēmuma pamatojuma izriet, ka atlases komisija ir piemērojusi šos kritērijus, lai izvērtētu ieinteresētās personas profesionālās pieredzes atbilstību, nekas nepamatojot to, ka tie viņam nav tikuši paziņoti. Turklāt, pretēji tam, ko apgalvo Komisija, atlases komisijas sēžu aizklātums neliedzot paziņot atlases kritērijus.

59. Piektkārt, pamatojuma apjoms esot arī jāizvērtē atbilstoši tiesību akta adresāta ieinteresētībai saņemt paskaidrojumus. Tomēr *D. Di Bernardo* esot ticis izslēgts no konkursa pēc tam, kad viņš bija izturējis visus pārbaudījumus, kas nozīmē, ka viņam bija pamatotas cerības, ka viņa uzvārds ir ietverts veiksmīgo kandidātu sarakstā. Tāpēc viņam esot bijušas tiesības zināt, kādi ir viņa izslēgšanas no konkursa precīzie iemesli. Turklāt liela kandidātu skaita piedalīšanās esot tikai apstāklis, kas ļauj atlases komisijai sākotnēji pamatot savus lēmumus kopsavilkuma veidā. Tas neatbrīvojot atlases komisiju no pienākuma sniegt atbilstošu pamatojumu, ja tai ir iesniegts pārskatīšanas lūgums, kā tas ir šajā lietā. Turklāt saskaņā ar Komisijas atbildi uz procesa organizatorisko pasākumu, ko veikusi Vispārējā tiesa, tikai septiņu kandidātu pārskatīšanas lūgumi esot tikuši noraidīti attiecīgā konkursa jomā (atbalsts finanšu jautājumos). Šajā stadijā atlases komisijas darba apjoms nekādi neesot bijis salīdzināms ar darba apjomu, kāds tas bija visu kandidātu kandidatūru izvērtēšanas laikā.

60. Sestkārt, arguments, ka atlases komisija detalizēti esot aplūkojusi visus kandidatūras pieteikuma ierakstus, attiecoties uz atbildētāja kandidatūras izvērtēšanas efektivitāti un neietekmējot jautājumu, vai apstrīdētā lēmuma pamatojums bija pietiekams. Turklāt lietas materiālos esošā informācija ļaujot šaubīties par to, ka atlases komisija patiešām ir veikusi rūpīgu atbildētāja situācijas pārbaudi. Pirmām kārtām jau no paša sākuma atlases komisija esot kļūdaini par desmit mēnešiem samazinājusi profesionālās pieredzes ilgumu, kuru viņš bija uzskatījis par daļēji saistītu ar darba pienākumiem. Otrām kārtām *D. Di Bernardo* atgādina, ka viņš ir saņēmis atbildi uz savu pārskatīšanas lūgumu tikai deviņus mēnešus pēc tā iesniegšanas. Septītkārt, Komisijas argumentācija, kas vērsta pret pārsūdzētā sprieduma 54. un 55. punktu, esot neefektīva saistībā ar motīviem, kuri norādīti *ad abundantiam*.

2. Vērtējums

61. Jākonstatē, ka, pretēji tam, ko apgalvo Komisija savā apelācijas sūdzībā, un kā es izklāstīšu šajos secinājumos, Vispārējā tiesa ir pienācīgi ņēmusi vērā strīdīgā lēmuma tiesisko un faktisko kontekstu savā prasības atcelt tiesību aktu analīzē. Proti, jau no paša sākuma Vispārējā tiesa ir uzsvērusi pienākuma pamatot jebkuru nelabvēlīgu lēmumu nozīmi, atgādinot, ka tam ir divkāršais mērķis – pirmkārt, ļaut ieinteresētajām personām uzzināt pieņemtā pasākuma pamatojumu, lai aizstāvētu savas tiesības, un, otrkārt, ļaut Savienības tiesai veikt savu attiecīgā lēmuma tiesiskuma kontroli [4]. Vispārējā tiesa arī ir norādījusi, ka pienākuma norādīt pamatojumu tvērums katrā gadījumā ir jāvērtē, ņemot vērā ne tikai apstrīdēto lēmumu, bet arī konkrētos apstākļus, kas veido šī lēmuma kontekstu [5]. Šīs norādes nevar apšaubīt apelācijas ietvaros, ņemot vērā, ka tās ir balstītas uz Tiesas pastāvīgo judikatūru, ko Vispārējā tiesa ir akceptējusi. Tieši šo principu gaismā ir jāizvērtē veids, kādā Vispārējā tiesa ir piemērojusi Savienības tiesības.

62. Jānorāda, ka Vispārējā tiesa ir koncentrējusi savu uzmanību uz strīdīgā lēmuma pamatojuma pārbaudi, vienlaikus ņemot vērā dažādo saraksti, kas notikusi starp *EPSO* un *D. Di Bernardo*, konkrētāk, pieprasījumus, kuri bija adresēti šim pēdējam minētajam, iesniegt apliecinošus dokumentus, lai dokumentētu savu profesionālo pieredzi, galu galā izdarot secinājumu, ka *EPSO* norādītais pamatojums, lai noraidītu viņa kandidatūru, bija "ļoti īss un nepilnīgs". Šajā ziņā Vispārējā tiesa ir balstījusies uz strīdīgā lēmuma rūpīgu pārbaudi pārsūdzētā sprieduma 41.–44. punktā. Man šķiet, ka šis konstatējums ir pareizs, ņemot vērā, ka *EPSO* nav sniedzis nekādu paskaidrojumu attiecībā uz iemesliem, kuru dēļ atlases komisija bija secinājusi, ka *D. Di Bernardo* nav profesionālās pieredzes, kas vajadzīga, lai atbalsta finanšu jautājumos jomā pildītu sekretāra amatu.

63. Ņemot vērā šo vairākkārtējo saraksti, kuras mērķis acīmredzami bija noskaidrot jautājumu par atlases kritēriju ievērošanu, pamatoti varēja sagaidīt, lai *EPSO* sniegtu precīzākas norādes sava lēmuma neiekļaut *D. Di Bernardo* uzvārdu veiksmīgo kandidātu sarakstā pamatojumam. Tomēr *EPSO* 2015. gada 27. oktobra vēstulē viņam tikai paziņoja, ka profesionālā pieredze, kas minēta viņa kandidatūras pieteikuma 1.–7. ierakstā, nesasniedza minimālos trīs gadus galvenokārt ar darba pienākumiem atbalsta finanšu jautājumos saistītā jomā, kāda tā ir minēta paziņojuma par konkursu II pielikuma 2. punktā. *EPSO* apstiprināja savu lēmumu ar 2016. gada 10. augusta vēstuli pēc pārskatīšanas lūguma, kuru bija iesniedzis *D. Di Bernardo*, tomēr nesniedzot precīzāku informāciju.

4 Spriedumi, 2003. gada 2. oktobris, *Thyssen Stahl*/Komisija (C-194/99 P, EU:C:2003:527, 144. punkts), 2005. gada 28. jūnijs, *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P, EU:C:2005:408, 462. punkts), un 2018. gada 28. jūnijs, *EUIPO*/*Puma* (C-564/16 P, EU:C:2018:509, 64. punkts).

5 Tiesas spriedumi, 1984. gada 21. jūnijs, *Lux*/Revīzijas palāta (69/83, EU:C:1984:225, 36. punkts), 1989. gada 13. decembris, *Prelle*/Komisija (C-169/88, EU:C:1989:640, 9. punkts), un 1996. gada 12. novembris, *Ojha*/Komisija (C-294/95 P, EU:C:1996:434, 18. punkts).

64. Taču man šķiet acīmredzams, ka šī prakse neatbilst prasībām par pietiekamu pamatojumu tāpēc, ka paziņojumā par konkursu ietverto atlases kritēriju vienkārša atkārtošana neļauj ieinteresētajai personai uzzināt attiecīgā lēmuma pamatojumu un vajadzības gadījumā aizstāvēt savas tiesības [6]. Vispārējā tiesa to pamatoti ir konstatējusi, pārsūdzētā sprieduma 48. punktā nosakot, ka *D. Di Bernardo* "nav zināms iemeslus, kuru dēļ viņa profesionālā pieredze izrādījās nepietiekama". Šo secinājumu apstiprina uzmanīga sarakstes starp *EPSO* un *D. Di Bernardo* izlasīšana. Nezinot specifiskākus atlases kritērijus, kurus ir pieņēmusi atlases komisija, *D. Di Bernardo* nevarēja izvērtēt, vai atlases komisija tos pareizi bija piemērojusi viņa gadījumā un, it īpaši, vai šie kritēriji prettiesiski nebija ierobežojuši paziņojuma par konkursu ietvaru. Tādējādi Vispārējā tiesa, nepieļaujot kļūdu, ir nospriedusi, ka *D. Di Bernardo* aizstāvības iespējas tikušas ierobežotas.

65. To ievērojot, es uzskatu, ka attiecīgā prakse liedz arī to, ka Savienības tiesa – kas uzzina par procedūras detaļām tikai lietas izspriešanas stadijā un vienīgi pamatojoties uz informāciju, kuru ir snieguši lietas dalībnieki, – var veikt savu pārbaudi par attiecīgā lēmuma tiesiskumu. Jautājums par to, vai un attiecīgā gadījumā – kādā mērā pamatojuma nepietiekamība veido procesuālo noteikumu pārkāpumu, kuru tomēr var novērst tiesvedības laikā, ir jautājums, ko es aplūkošu apelācijas sūdzības otrā pamata izvērtēšanā.

66. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, man šķiet acīmredzami, ka Vispārējā tiesa pamatoti ir piešķīrusi būtisku nozīmi specifiskākiem atlases kritērijiem [7], jo tie ievērojami ir ietekmējuši strīdīgo lēmumu. Kā izriet no 2016. gada 10. augusta vēstules, *EPSO*, šķiet, ir norādījis, ka atlases komisija bija noteikusi atlases kritērijus, kuri nav paredzēti paziņojumā par konkursu un kurus tā ir iecerējusi piemērot konkursā [8]. Tomēr šajā kontekstā ir jāatgādina, ka, lai gan konkursa atlases komisijai ir novērtējuma brīvība, tai ir jāievēro publicētā paziņojuma par konkursu teksts, kas nozīmē, ka tai ir jārīkojas, pamatojoties uz kritērijiem, kuri ir objektīvi un zināmi visiem kandidātiem [9]. Konkrētāk, *EPSO* klusējot ir veicis atsauci uz novērtējuma skalu, kuru ir izstrādājusi atlases komisija pirms pārbaudījumiem, tomēr nepaskaidrojot principus, uz kuru pamata šī novērtējuma skala bija izstrādāta, vai veidu, kādā tā bija jāizmanto.

67. Kā to uzzinājām tiesvedības posmā Vispārējā tiesā atbildes uz repliku stadijā, iepriekš minētie kritēriji būtībā ietvēra profesiju sarakstu, kuras sadalītas trīs kategorijās atkarībā no to atbilstības. Šķiet, ka novērtējuma skalā ietvertie kritēriji atlases komisijai bija jāizmanto kā pamatnostādnes, lai palīdzētu īstenot tās novērtējuma brīvību, izvērtējot kandidatūras. *EPSO* lūgumi sniegt informāciju, lai izvērtētu viņa profesionālās pieredzes atbilstību pienākumiem atbalsta finanšu jautājumos, kā arī strīdīgajā lēmumā ietvertā atbilde skaidri liecina, ka atlases komisija faktiski ir piemērojusi šos kritērijus *D. Di Bernardo*, kā rezultātā būtiska šīs profesionālās pieredzes daļa nav tikusi atzīta [10]. Tā kā *D. Di Bernardo* nebija minimālās atbilstošās pieredzes, jo viņa profesionālā pieredze drīzāk ietilpa administratīvā atbalsta jomā, *D. Di Bernardo* kandidatūra netika izraudzīta.

6 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 1988. gada 8. marts, *Sergio*/Komisija (64/86, 71/86, 72/86, 73/86 un 78/86, EU:C:1988:119, 50. un 51. punkts), no kura izriet, ka administrācija neizpilda savu pienākumu sniegt pietiekamu savu lēmumu pamatojumu saistībā ar konkursu, ja tā "vienīgi pārfrāzē kritērijus, kuri ir paredzēti paziņojumā par konkursu", un "nenorāda specifiskākus un precīzākus kritērijus, kurus ir pieņēmusi atlases komisija".

7 Skaidrības labad ir jāprecizē, ka Vispārējā tiesa un tiesvedības puses izmanto jēdzienu "(atlases) kritēriji", lai apzīmētu "novērtējuma skalu", ko ir izstrādājusi atlases komisija, kuras darbs ir paskaidrots šajos secinājumos.

8 2016. gada 10. augusta lēmumā ir ietverts šāds formulējums: "[..] Pirms sava darba uzsākšanas *atlases komisija ir noteikusi atlases kritērijus, balstoties uz īpašiem nosacījumiem, kuri ir aprakstīti paziņojumā par konkursu. Šie nosacījumi*, kā arī pienākumu apraksts *ir definēti*, ņemot vērā vakantajiem amatiem nepieciešamās prasmes un dienesta interesēs. Līdz ar to *atlases kritēriji, kas definēti saistībā ar konkursu* EPSO/AST-SC/03/15, kā arī *uzsvars, kas likts uz noteiktiem elementiem, kuri skar profesionālo pieredzi*, galvenokārt atspoguļo iestāžu pašreizējās darbā pieņemšanas vajadzības, kuru dēļ konkurss ir organizēts. [..] Kā minēts 2015. gada 27. oktobra vēstulē, kurā Jūs tikāt informēts par Jūsu rezultātiem, atlases komisija uzskata, ka Jūs neesat varējis pierādīt, ka Jūs *atbilstat visiem pieņemšanas nosacījumiem*." (Mans izcēlums.)

9 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 13. oktobris, *Brouillard*/Komisija (T-572/16, nav publicēts, EU:T:2017:720, 35. punkts).

10 *D. Di Bernardo* sniegtā informācija liecina, ka viņam ir 20 gadu profesionālā pieredze paziņojuma par konkursu jomā, lai gan *EPSO* ir atzinis tikai 31 mēnesi. Profesionālā pieredze, kas pieprasīta saskaņā ar paziņojumu par konkursu, bija 36 mēneši.

68. No tā izriet, ka, lai gan bija nopietnas sekas, ko izraisījusi atlases kritēriju piemērošana attiecībā uz *D. Di Bernardo*, *EPSO* viņam nav ļāvis tos uzzināt un, šādi rīkojoties, attiecīgajā gadījumā mērķtiecīgāk sniegt informāciju par strīdīgajiem aspektiem. Tomēr pamatojuma apjoms arī ir jāizvērtē atbilstoši tiesību akta adresāta iespējamajai ieinteresētībai saņemt paskaidrojumus [11]. Kā Vispārējā tiesa ļoti pareizi norādījusi pārsūdzētā sprieduma 53. punktā, vienīgi "tiesvedības laikā" saistībā ar prasību Komisija "tikai pakāpeniski" ir iesniegusi strīdīgā lēmuma pamatojumu, kas nepieciešams tā tiesiskuma izvērtēšanai. Tādējādi *D. Di Bernardo* ir varējis paust nostāju par savu iespējamo profesionālās pieredzes nepietiekamību ļoti vēlā posmā. Līdz ar to Vispārējā tiesa, nepieļaujot nevienu tiesību kļūdu, ir nospriedusi, ka atlases kritēriji *EPSO* esot bijuši jāpaziņo laikus, t.i., paziņojumā par konkursu, 2015. gada 27. oktobra vēstulē vai katrā ziņā tā 2016. gada 10. augusta atbildes vēstulē uz pārskatīšanas lūgumu [12]. Šāda pieeja būtu vēl jo vairāk bijusi nepieciešama, jo pārskatīšanas lūgums ir jāinterpretē kā lūgums sniegt individuālus paskaidrojumus, kā norādījusi Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 51. punktā. Tādējādi ir jānoraida Komisijas apgalvojums, saskaņā ar kuru *D. Di Bernardo* nekad neesot mēģinājis uzzināt atlases kritērijus, jo ar šo argumentu tiek apšaubīts *EPSO* pienākums attiecībā pret konkursa kandidātiem.

69. Ir jākonstatē, ka Komisijas argumentācija norāda ne tikai uz to, ka tā nav ievērojusi savu pienākumu norādīt pamatojumu, bet arī uz loģisku kļūdu, ņemot vērā, ka nevar saprātīgi pārmest *D. Di Bernardo*, ka viņš skaidri nav izteicis lūgumu sniegt informāciju par aspektu, par kuru viņš nebija zinājis. Lai izpildītu savu pienākumu, *EPSO* būtu bijis jāpaskaidro *D. Di Bernardo*, kādi ir atlases kritēriji, kuri nebija norādīti paziņojumā par konkursu, un kādēļ viņa profesionālā pieredze neatbilst prasībām sekretāru/kancelejas darbinieku SC 1 pakāpes amatam atbalsta finanšu jautājumos jomā.

70. Ir arī jānoraida Komisijas izvirzītais arguments, ka pārsūdzētā sprieduma 46. un 47. punktā Vispārējā tiesa esot kļūdaini uzskatījusi, ka Komisija nevarēja atsaukties uz judikatūru, saskaņā ar kuru konkursa ar lielu dalībnieku skaitu gadījumā atlases komisijai ir atļauts sākotnēji kopsavilkuma veidā pamatot atteikumu saistībā ar atlasi [13]. Kā pamatoti norādījusi Vispārējā tiesa, atlases komisijai bija jāpieņem savs lēmums pēc visu kandidātu dalības priekšatlases testos un pārbaudījumos, ieskaitot kompetenču pārbaudījumus. Tā kā šie pēdējie minētie bija izlaboti, potenciālo veiksmīgo kandidātu saraksts jau bija sagatavots. Šajā posmā atlases komisijas galvenajam uzdevumam bija jābūt pārbaudīt, vai kandidāti atbilst arī nosacījumiem par viņu profesionālo pieredzi, kuri noteikti paziņojumā par konkursu. Tomēr šķiet, ka *EPSO* ir atlicis šī uzdevuma veikšanu uz pēdējo atlases procedūras posmu, kas rada šaubas par atlases procedūras saprātīgu organizāciju.

71. Aplūkojot šādā aspektā, es uzskatu, ka *D. Di Bernardo* nevar tikt izteikts neviens pārmetums, jo par konkursa organizāciju ir atbildīgs tikai un vienīgi *EPSO*. No minētā izriet, ka *EPSO* ir jāuzņemas tā sekas, tostarp iespējamā darba apjoma palielināšanās. Attiecībā uz šo pēdējo minēto aspektu, kā norāda *D. Di Bernardo*, tomēr šķiet, ka attiecīgā konkursa jomā ir tikuši noraidīti tikai septiņu kandidātu pārskatīšanas lūgumi. Līdz ar to uzdevums izskatīt šo kandidātu sūdzības nevarēja izraisīt darba apjoma pārmērīgu palielināšanos. No tā izriet, ka Vispārējā tiesa pamatoti ir nospriedusi, ka *EPSO* nevarēja norādīt uz pārāk lielas noslogotības risku, lai izvairītos no pienākuma pienācīgi pamatot savu lēmumu neiekļaut *D. Di Bernardo* konkursa veiksmīgo kandidātu sarakstā.

11 Spriedums, 2013. gada 11. jūlijs, *Team Relocations* u.c./Komisija (C-444/11 P, nav publicēts, EU:C:2013:464, 120. punkts).

12 Tomēr nedrīkst aizmirst, ka 2016. gada 8. jūlija vēstulē, kas nosūtīta *D. Di Bernardo*, bija ietverta atbilde uz viņa pārskatīšanas lūgumu, kura acīmredzami neatbilda viņa faktiskajai situācijai. Līdz ar to šī vēstule principā arī būtu jāuzskata par zaudētu iespēju sniegt atbilstīgu pamatojumu.

13 Spriedums, 1989. gada 12. jūlijs, *Belardinelli* u.c./Tiesa (225/87, EU:C:1989:309, 7. punkts).

72. Nevar piekrist arī Komisijas argumentam, ka Vispārējā tiesa neesot ievērojusi atlases komisijas sēžu aizklātību, pārsūdzētā sprieduma 50. punktā nosakot pienākumu atklāt atlases kritērijus. Kā izriet no Tiesas judikatūras [14], atlases komisijas sēžu aizklātums neliedz to, ka objektīvi atlases kritēriji – šajā gadījumā prasības par profesionālo pieredzi – tiek paziņoti kandidātiem. Līdz ar to šis arguments ir jānoraida.

73. Es nepiekrītu Komisijas izteiktajai kritikai attiecībā uz pārsūdzētā sprieduma 49.–51. punktu – apgalvojumam, ka ar pārskatīšanas lūgumu, kurš ir sagatavots bez precizējumiem un ar kuru atlases komisijai tiek noteikts pienākums sniegt detalizētus paskaidrojumus par katru ierakstu, pierādīšanas pienākums attiecībā uz paziņojumā par konkursu pieprasītās profesionālās pieredzes esamību tiek nodots konkursa atlases komisijai. Pirmkārt, šī kritika ir balstīta uz kļūdainu pieņēmumu, ka *EPSO* būtu jābūt atbrīvotam no jebkāda pienākuma paziņot atlases kritērijus konkursa sākotnējā stadijā, kas man šķiet nesaderīgi ar judikatūrā noteikto pārskatāmības prasību [15]. Otrkārt, šajā kritikā nav ņemts vērā fakts, ka *D. Di Bernardo* bija iesniedzis pārskatīšanas lūgumu, nezinot, ka konkursa atlases komisija bija izstrādājusi specifiskākus atlases kritērijus, kuri nebija norādīti paziņojumā par konkursu. *EPSO* būtu bijusi jāizmanto iespēja, lai paskaidrotu minēto kritēriju tvērumu, paskaidrojot, piemēram, kāpēc darbības, kurām ir ciešāka saikne ar administratīvo atbalstu, netika uzskatītas par atbilstošām, tā vietā, lai vienīgi apstiprinātu sākotnējo lēmumu. Ar šādu pieeju tiktu sniegti vajadzīgie skaidrojumi *D. Di Bernardo*, ļaujot viņam labāk saprast atlases komisijas argumentāciju. Šāda pieeja nekādi nenozīmē pierādīšanas pienākuma pāreju, bet, gluži pretēji, ar to tiek mēģināts nodrošināt pārsūdzības administratīvajā jomā efektivitāti.

74. Attiecībā uz iebildumu, ar kuru Komisija pārmet Vispārējai tiesai, ka tā pārsūdzētā sprieduma 53.–55. punktā ir sajaukusi prasību norādīt pamatojumu un šī pamatojuma pamatotību, vispirms ir jānorāda, ka praktiski ne vienmēr ir viegli veikt skaidru nošķirumu, it īpaši tādā gadījumā kā šajā lietā, kurā *EPSO* ir vienīgi norādījis, nesniedzot nevienu precīzu paskaidrojumu, ka *D. Di Bernardo* profesionālā pieredze nesasniedza minimālos trīs gadus, kas galvenokārt saistīti ar darba pienākumiem atbalsta finanšu jautājumos jomā. Proti, nevar tikt izslēgts, ka šādu īsu un neskaidru pamatojumu varētu analizēt no diviem aspektiem. No vienas puses, to varētu uzskatīt par nepietiekamu argumentu tvēruma un apmēra ziņā, it īpaši ņemot vērā nozīmi, kāda *EPSO* lēmumam ir attiecībā uz *D. Di Bernardo* kā konkursa kandidātu, kas ir šajā tiesvedībā izskatāmā strīda priekšmets. No otras puses, šādu pamatojumu varētu uzskatīt par apstrīdamu un pat prettiesisku tāpēc, ka tas ir balstīts uz vērtēšanas metodi, kurai ir izšķiroša ietekme uz konkursa rezultātu, jo tās sekas ir tādas, ka noteiktas profesionālās darbības tiek izslēgtas kā neatbilstošas, tomēr *EPSO* nav paskaidrojis savu darbību. Proti, pati vērtēšanas metode nav tikusi aplūkota šajā lietā tādēļ, ka tā tika atklāta tikai novēlotā tiesvedības posmā.

75. Tomēr man nešķiet, ka šīs pārdomas ir jāaplūko padziļināti šajā kontekstā, jo Komisijas izvirzītais iebildums katrā ziņā ir neiedarbīgs, ciktāl ar to tiek apstrīdēts pamatojums, kas norādīts tikai pilnības labad, un līdz ar to ir jānoraida [16]. No pārsūdzētā sprieduma 53.–55. punkta skaidri izriet, ka Vispārējā tiesa ir pievērsusies iebildumam par nepietiekamu pamatojumu un vienīgi pilnības labad tā ir izteikusi dažus apsvērumus par pamatojuma saturu, tomēr nepaužot nostāju par lēmuma pamatotību. Tajā norādīto motīvu mērķis ir vienīgi parādīt strīdīgo pielaišanas kritēriju nepieciešamo raksturu, lai novērtētu strīdīgā lēmuma tiesiskumu.

14 Spriedums, 1996. gada 4. jūlijs, Parlaments/*Innamorati* (C-254/95 P, EU:C:1996:276, 27. punkts).

15 Skat. judikatūru, kas minēta šo secinājumu 61. un 64. punktā.

16 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 30. maijs, *Azoulay* u.c./Parlaments (C-390/17 P, EU:C:2018:347, 29. un 30. punkts).

3. Starpsecinājums

76. No visa iepriekš minētā izriet, ka Vispārējā tiesa nav noteikusi pārmērīgas prasības attiecībā uz lēmuma, kuru pieņēmusi Komisija, pamatojumu. Līdz ar to apelācijas sūdzības pirmais pamats ir jānoraida.

C. Par apelācijas sūdzības otro pamatu

1. Lietas dalībnieku argumenti

77. Komisijas apelācijas sūdzības otrais pamats ir par tiesas pienākuma neizpildi, kas esot pieļauta pārsūdzētā sprieduma 37. un 38. un 53.–56. punktā, pašai pēc savas ierosmes izvērtēt pienākuma norādīt pamatojumu ievērošanu.

78. Komisija atsaucas uz judikatūru [17], atbilstoši kurai "nepietiekama pamatojuma" gadījumā tiesvedības laikā vēl aizvien varot tikt iesniegti precizējumi, un to rezultātā tiekot liegts pamatojums pamatam atcelt tiesību aktu, kas balstīts uz pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi. Tādēļ, pirmkārt, iespējas izslēgšana papildināt pamatojumu arī pamatojuma "gandrīz pilnīgas" neesamības gadījumā izrietot no ierobežojuma, kas tomēr skaidri ir noteikts judikatūrā tikai attiecībā uz pamatojuma pilnīgas neesamības gadījumu, apzinātas un jaunas paplašināšanas, ko Vispārējā tiesa ir veikusi pārsūdzētajā spriedumā. Šāds jēdziens, kas nav paredzēts judikatūrā, turklāt esot pretrunīgs, un to neesot iespējams definēt. Otrkārt, šāds judikatūras jauninājums esot nesavienojams ar tiesas pienākumu pašai pēc savas ierosmes pārbaudīt, vai prasība norādīt pamatojumu ir tikusi ievērota.

79. Atbildot uz apelācijas sūdzības otro pamatu, *D. Di Bernardo* norāda šādus argumentus.

80. Pirmkārt, Vispārējā tiesa neesot pieļāvusi tiesību kļūdu, šajā lietā nospriežot, ka pamatojums, kas sniegts pirms prasības celšanas, bija līdzvērtīgs pamatojuma pilnīgai neesamībai vai tā "gandrīz pilnīgai" neesamībai. Otrkārt, Vispārējā tiesa neesot arī pieļāvusi tiesību kļūdu, nospriežot, ka, lai strīdīgais lēmums būtu pietiekami pamatots, tajā bija jāatspoguļo vismaz atlases komisijas argumentācijas galvenais virziens. Tas neesot izdarīts strīdīgajā lēmumā, kas esot balstīts uz pielaišanas kritērijiem, kuri nebija zināmi kandidātam un kuri bija paziņoti tikai atbildes uz repliku stadijā. Treškārt, *D. Di Bernardo* norāda, ka Savienības tiesas pienākums nav novērst atlases komisijas un Komisijas pieļautās nepilnības, kuras ir atturējušās pamatot strīdīgo lēmumu pirms prasības celšanas un tiesvedības laikā. Turklāt Komisija neesot norādījusi, kādus lietas materiālu elementus Vispārējā tiesa neesot ņēmusi vērā pēc savas ierosmes, lai novērtētu, vai lēmums bija pietiekami pamatots vai nebija.

2. Vērtējums

a) Ievada apsvērumi

81. Ar otro pamatu Komisija būtībā pārmet Vispārējai tiesai, ka tā tai ir liegusi iespēju papildināt strīdīgā lēmuma pamatojumu prasības izskatīšanas procesa laikā, jo sākotnējais pamatojums esot bijis "gandrīz pilnīgi" neesošs. Komisija uzskata, ka Vispārējai tiesai bija pienākums pēc savas ierosmes ņemt vērā īpašos kritērijus, kuri bija norādīti atbildes uz repliku pielikumā, konkrētāk, novērtējuma skalu konkursa kandidātu profesionālās pieredzes izvērtēšanai, ko bija izstrādājusi atlases komisija.

17 Spriedumi, 1984. gada 30. maijs, *Picciolo*/Parlaments (111/83, EU:C:1984:200, 22. punkts); 1985. gada 27. marts, *Kypreos*/Padome (12/84, EU:C:1985:142, 8. punkts), un 1988. gada 8. marts, *Sergio*/Komisija (64/86, 71/86, 72/86, 73/86 un 78/86, EU:C:1988:119, 52. punkts).

82. Kā jau esmu pierādījis pirmā pamata analīzē, Vispārējā tiesa pamatoti ir konstatējusi, ka strīdīgā lēmuma pamatojums neatbilst judikatūras prasībām. Rezumējot – pārsūdzētā sprieduma 37. un 38. punktā un 53.–56. punktā Vispārējā tiesa ir uzskatījusi, ka strīdīgajā lēmumā nebija ietverts pat "pamatojuma sākums", no kura izrietētu vismaz administrācijas argumentācijas galvenais virziens. Pārsūdzētā sprieduma 53. punktā tā šo sākotnējo pamatojumu ir kvalificējusi kā "ļoti īsu un nepilnīgu". Turklāt pārsūdzētā sprieduma 41. punktā Vispārējā tiesa ir uzskatījusi, ka atlases komisija bija noraidījusi pārskatīšanas lūgumu "ļoti īsa kopsavilkuma veidā". Pamatojoties tieši uz šiem apsvērumiem, Vispārējā tiesa pareizi ir secinājusi, ka *D. Di Bernardo* tiesības bija pārkāptas, jo šis apstāklis viņam liedza saprast iemeslus, kuru dēļ viņa kandidatūra nebija izraudzīta, un vajadzības gadījumā lūgt administrāciju un/vai Savienības tiesu veikt strīdīgā lēmuma pārskatīšanu. Faktisko apstākļu vērtējums, kā arī pienākuma norādīt pamatojumu tvēruma interpretācija attiecībā uz administratīvu lēmumu, manuprāt, ir juridiski neapstrīdami.

83. To ievērojot, otrā pamata ietvaros rodas jautājums par to, vai atbilstoši Savienības tiesībām tomēr ir atļauts *a posteriori* novērst nepietiekamu pamatojumu kā procesuālo noteikumu pārkāpumu, pievienojot pamatojumu tiesvedības laikā, un kādos apstākļos tas ir iespējams. Lai izvērtētu šo jautājumu, (b) īsumā ir jāaplūko judikatūra, kuru ir minējusi Vispārējā tiesa, un (c) ir jāpārbauda tās atbilstība Tiesas judikatūrā noteiktajiem principiem. Turpinājumā es izvērtēšu šos principus (d), un pēc tam (e) galu galā tiks pārbaudīta to pareiza piemērošana šajā lietā.

b) Judikatūra attiecībā uz iespēju novērst nepietiekamu pamatojumu, uz ko pārsūdzētajā spriedumā ir norādījusi Vispārējā tiesa

84. No pārsūdzētā sprieduma 37. punkta izriet, ka saskaņā ar Vispārējās tiesas pastāvīgo judikatūru tikai tad, ja pirms prasības celšanas apstrīdētajā lēmumā ir ietverts vismaz "pamatojuma sākums", administrācija ir tiesīga sniegt papildu informāciju tiesvedības laikā un izpildīt savu pienākumu norādīt pamatojumu. Saskaņā ar šo judikatūru no šāda "pamatojuma sākuma" ir jāizriet vismaz administrācijas argumentācijas galvenajam virzienam. Pārsūdzētā sprieduma 38. punktā Vispārējā tiesa ir paskaidrojusi, ka pamatojuma "pilnīga neesamība vai gandrīz pilnīga neesamība" saistībā ar galvenajiem atteikuma iemesliem, kuri formulēti attiecībā uz prasītāju pirms prasības celšanas, nav labojama ar paskaidrojumiem, kuri sniegti pēc šīs prasības celšanas.

85. Vispirms ir jāuzsver fakts, ka izskatāmajā lietā Vispārējā tiesa ir identificējusi īpašu pamatojuma neesamības gadījumu, ko tā ir uzskatījusi par "gandrīz pilnīgu" neesamību. Tālāk ir jākonstatē, ka Vispārējā tiesa acīmredzami ir pamatojusies uz pieņēmumu, ka strīdīgajā lēmumā ietvertais pamatojums atbilst šī gadījuma kritērijiem, tomēr nav paskaidrojusi šī gadījuma iezīmes. Vispārējās tiesas argumentācija, it īpaši attiecībā uz tāda pamatojuma "gandrīz pilnīgas" neesamības tiesiskajām sekām, proti, attiecīgā lēmuma prettiesiskumu, kas rada nopietnu procesuālo noteikumu pārkāpumu, ļauj pieņemt, ka šis gadījums vismaz ir salīdzināms ar pamatojuma "pilnīgas" neesamības gadījumu. Tomēr konstatēšu, ka minētais gadījums ir minēts tikai pārsūdzētajā spriedumā, jo Vispārējās tiesas judikatūrā, tostarp tajā, kas norādīta minētajā spriedumā [18], nekāda cita norāde par to nav ietverta. Šķiet, ka Vispārējā tiesa skaidri ir atkāpusies no savā judikatūrā lietotās terminoloģijas, lai pēc iespējas labāk aprakstītu strīdīgajā lēmumā ietvertā pamatojuma precizitātes pakāpi. Es atgriezīšos pie šī jautājuma saistībā ar judikatūras pareizas piemērošanas izvērtēšanu.

c) Vispārējās tiesas noteikto principu saderība ar Tiesas judikatūru

86. Problēma saistībā ar nelabvēlīga administratīvā akta nepietiekamu pamatojumu nav sveša Tiesas judikatūrā, jo tai jau ir bijusi jāpauž nostāja par to, vai ir pieļaujams novērst šādu procesuālo noteikumu pārkāpumu, atļaujot administrācijai papildināt pamatojumu tiesvedības laikā.

18 Rīkojums, 2012. gada 8. marts, *Marcuccio*/Komisija (T-126/11 P, EU:T:2012:115, 47. punkts).

87. Kā Tiesa ir atgādinājusi spriedumā *Neirinck*/Komisija [19], prasības norādīt pamatojumu mērķis ir ļaut Savienības tiesai īstenot kontroli pār nelabvēlīgu lēmumu tiesiskumu un sniegt ieinteresētajām personām pietiekamu norādi par to, vai šie lēmumi ir pienācīgi pamatoti vai arī tajos ir trūkumi, kuri ļauj apstrīdēt to tiesiskumu. No tā izriet, ka pamatojums ieinteresētajai personai principā ir jāpaziņo vienlaicīgi ar nelabvēlīgo lēmumu. Līdz ar to Tiesa ir uzskatījusi, ka pamatojuma neesamību nevar novērst tādējādi, ka ieinteresētā persona lēmuma pamatojumu uzzina Savienības tiesā notiekošajā tiesvedībā [20]. Savukārt nepietiekama pamatojuma gadījumā Tiesa ir uzskatījusi, ka tiesvedības laikā norādītais pamatojums izņēmuma gadījumos pamatu par pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi var padarīt bez priekšmeta [21]. Tādējādi Tiesas judikatūrā ir nošķirti divi atšķirīgi gadījumi, proti, pirmkārt, pamatojuma "neesamība" un, otrkārt, pamatojuma "nepietiekamība", un katrs no tiem ir pakļauts saviem noteikumiem. Turklāt norādīšu, ka Tiesa katrā konkrētajā gadījumā mēdz pārbaudīt, tāpat kā to dara Vispārējā tiesa, vai attiecīgajā administratīvajā aktā ir vai nav ietverts "pamatojuma sākums", kas tai ļauj piemērot attiecīgos noteikumus konkrētajā gadījumā, kurš tai ir iesniegts.

88. No iepriekš minētajiem apsvērumiem es secinu, ka Vispārējās tiesas judikatūrā [22] galvenokārt ir atspoguļoti Tiesas judikatūrā izstrādātie principi attiecībā uz prasību pienācīgi pamatot ikvienu administratīvo aktu, lai garantētu pārbaudi tiesā, vienlaikus aizsargājot tā adresāta tiesības, un vienīgais izņēmums ir gadījums, kas ir saistīts ar pamatojuma "gandrīz pilnīgu" neesamību un kas ir jāanalizē turpinājumā.

d) Tiesas judikatūras vērtējums

89. Pirms pievērsīšos pārbaudei par to, kā Vispārējā tiesa ir piemērojusi Tiesas judikatūru šajā lietā, es vēlētos paust savu atbalstu šai judikatūrai, kas, manuprāt, ir pietiekami niansēta, lai ņemtu vērā dažādās iesaistītās intereses administratīvā procesa ietvaros, un, ņemot vērā lietu sarežģītību, katrā izvirzot plašu procesuālo jautājumu klāstu, kas Savienības tiesai ir jāatrisina. To ievērojot, es vēlos atgādināt, ka prasība norādīt pamatojumu, kas noteikta LESD 296. panta otrajā daļā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. panta 2. punkta c) apakšpunktā un ietverta arī Eiropas Savienības Civildienesta noteikumu, kuri pēc analoģijas ir piemērojami darbiniekiem, uz kuriem attiecas Eiropas Savienības Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtība (turpmāk tekstā – "PDNK"), 25. panta otrajā daļā, veido pamatprincipu tādā tiesību sistēmā, kurā tiek ievērota tiesiskas valsts vērtība, kā Eiropas Savienības tiesību sistēma, kurā tiek nodrošināta tās iestāžu pārskatāmība, efektivitāte un leģitimitāte [23]. Kā Tiesa vairākkārt ir atgādinājusi [24], Savienība ir tiesiska savienība, kurā to iestāžu aktu atbilstība it īpaši Līgumiem un vispārīgiem tiesību principiem tiek pārbaudīta. Tiesiskumam raksturīga prasība ir prasība par efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kas garantēta Hartas 47. pantā, saskaņā ar kuru

19 Spriedums, 2008. gada 28. februāris (C-17/07 P, EU:C:2008:134).

20 Spriedums, 2008. gada 28. februāris, *Neirinck*/Komisija (C-17/07 P, EU:C:2008:134, 50. punkts). Skat. arī spriedumus, 1981. gada 26. novembris, *Michel*/Parlaments (195/80, EU:C:1981:284, 22. punkts), 1990. gada 7. februāris, *Culin*/Komisija (C-343/87, EU:C:1990:49, 13.–15. punkts), un 2004. gada 23. septembris, *Hectors*/Parlaments (C-150/03 P, EU:C:2004:555, 49. un 50. punkts)..

21 Spriedums, 2008. gada 28. februāris, *Neirinck*/Komisija (C-17/07 P, EU:C:2008:134, 51. punkts).

22 Minēta šo secinājumu 61. un 84. punktā.

23 Šajā nozīmē skat. Smith, M., "Developing administrative principles in the EU: A foundational model of legitimacy?", *European Law Journal*, 18. sēj., Nr. 2, 2012. gada marts, 282. lpp.

24 Spriedumi, 2012. gada 26. jūnijs, Polija/Komisija (C-336/09 P, EU:C:2012:386, 36. punkts), 2016. gada 19. jūlijs, H/Padome un Komisija (C-455/14 P, EU:C:2016:569, 41. punkts), un 2017. gada 28. marts, *Rosneft* (C-72/15, EU:C:2017:236, 72. punkts).

indivīdiem ir jābūt tiesībām apstrīdēt tiesā Savienības tiesību aktu tiesiskumu, izmantojot efektīvu tiesību aizsardzību [25]. Turklāt ir jānorāda, ka grozījumu dēļ, kas ar Lisabonas līgumu izdarīti Līgumos, ir notikusi būtiska prasības norādīt pamatojumu pārvērtēšana [26], ko Tiesai ir jāņem vērā, it īpaši tad, ja tai ir iesniegta tāda lieta kā izskatāmā lieta, kurā šī prasība, šķiet, nav ņemta vērā.

90. Kā to aprakstījis ģenerāladvokāts D. Ruiss-Harabo Kolomers [*D. Ruiz-Jarabo Colomer*] secinājumos lietā *Hectors*/Parlaments [27], "pamatojuma izklāsts ir nevis laipnības vai rutīnas formalitāte, bet gan pirmām kārtām varas racionālas izmantošanas faktors, kas atvieglo tās kontroli, turklāt kalpojot par patvaļību novērsošu faktoru un aizsardzības līdzekli". Jau ir tikusi veikta atsauce uz šīs prasības divkāršo mērķi – pirmkārt, ļaut ieinteresētajām personām uzzināt pieņemtā pasākuma pamatojumu, lai aizstāvētu savas tiesības, un, otrkārt, ļaut Savienības tiesai veikt savu pārbaudi par attiecīgā lēmuma tiesiskumu [28]. Šīs abas intereses ir nenodalāmas, lai nodrošinātu efektīvu tiesību aizsardzību, un līdz ar to analīzē tās nevar ņemt vērā neatkarīgi vienu no otras. No šīs prasības pašas būtības izriet, ka minētās intereses vislabāk tiks nodrošinātas, ja pamatojums ieinteresētajai personai ir paziņots vienlaicīgi ar tai nelabvēlīgo lēmumu, nevis tiesvedības laikā [29]. Pirmstiesas procedūras posms ieinteresētajai personai dod iespēju lūgt administrāciju veikt strīdīgā lēmuma pārskatīšanu bez maksas un administratīviem šķēršļiem. Cita priekšrocība ir tajā faktā, ka administrācijai tiek dota iespēja pašai pārbaudīt sava lēmuma atbilstību Savienības tiesībām, kā rezultātā administrācijai tiek atgādināts tās pienākums pienācīgi pamatot savu lēmumu [30].

91. Ņemot vērā šos apsvērumus, man šķiet acīmredzams, ka jebkura pamatojuma neesamība veido visnopietnāko gadījumu tāpēc, ka tā apdraud šīs intereses, galu galā apdraudot tiesiskumu. Šādā gadījumā trūkums nevar tikt novērsts tiesvedības gaitā, ņemot vērā, ka ieinteresētajai personai ir liegta iespēja uzzināt lēmuma pamatojumu, paust savu viedokli un vajadzības gadījumā lūgt pārskatīšanu. Savukārt Savienības tiesai tiek liegta iespēja iepazīties ar lietu visos tās aspektos, lemjot par lietu pēdējā instancē.

92. Savukārt attiecībā uz pamatojuma nepietiekamību, manuprāt, ir vajadzīga diferencētāka pieeja atkarībā no prasības norādīt pamatojumu pārkāpuma smaguma. Tāda, šķiet, ir Tiesas pieeja, ņemot vērā, ka tās judikatūrā ir atzīts, ka pamatojums, kas ir iesniegts tiesvedības laikā, "izņēmuma gadījumos" var atņemt priekšmetu pamatam par pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi. Iespējamo apstākļu dažādības dēļ Tiesa, šķiet, ir atturējusies izsmeļoši uzskaitīt šos "izņēmuma gadījumus", dodot priekšroku šī jēdziena elastīgai un pragmatiskai piemērošanai.

93. Proti, tādiem noteiktiem apsvērumiem kā procesuālās ekonomijas apsvērumi teorētiski varētu būt zināma nozīme, piemēram, tad, ja ir skaidrs, ka neviens pārkāpums nav ietekmējis lēmuma būtību, un tādējādi tā atcelšana, pamatojoties uz to, ka tajā nav ietverts pietiekams pamatojums, varētu izraisīt vienīgi jauna lēmuma pieņemšanu, kurš pēc būtības ir identisks atceltajam lēmumam, bet kurā ir pievienots pamatojums, kas pirmo reizi ir norādīts Vispārējā tiesā. Kā to norāda ģenerāladvokāts

25 Spriedumi, 2014. gada 18. decembris, *Abdida* (C-562/13, EU:C:2014:2453, 45. punkts), 2015. gada 6. oktobris, *Schrems* (C-362/14, EU:C:2015:650, 95. punkts), un 2017. gada 28. marts, *Rosneft* (C-72/15, EU:C:2017:236, 73. punkts).

26 Skat. Calliess, C., no: Calliess, C., un Ruffert, M., (red.), *EUV/AEUV*, H. Beck, 4. izd., Minhene, 2011, LESD 296. pants, 4. punkts, kurš norāda uz faktu, ka ar LESD 296. pantu prasība norādīt pamatojumu ir attiecināta uz visiem Savienības tiesību aktiem, pretēji bijušajam EKL 253. pantam, kurā vēl bija paredzēts minēto tiesību aktu izsmeļošs uzskaitījums. Pēc šī autora domām, LESD 296. pants atspoguļo nodomu veikt reformu procesu, kura mērķis bija nodrošināt Savienībai institucionālu pamatu, kas būtu demokrātiskāks un tuvāks pilsoņiem, atbilstoši pārskatāmības, efektivitātes un leģitimitātes principiem.

27 C-150/03 P, EU:C:2004:146, 41. punkts.

28 Skat. šo secinājumu 61. punktu.

29 Skat. spriedumu, 1981. gada 26. novembris, *Michel*/Parlaments (195/80, EU:C:1981:284, 22. punkts).

30 Kā norāda ģenerāladvokāte J. Kokote [*J. Kokott*] secinājumos lietā *Mellor* (C-75/08, EU:C:2009:32, 32. punkts), "iemesli parasti tiek norādīti ne tikai personas interesēs, bet tā notiek arī pārvaldes pirmā pašuzraudzība un var nomierināt attiecības ar attiecīgo personu. Ja pamatojums ir pārliecinošs, izbeidzas līdzšinējie konflikti un var izvairīties no nevajadzīgiem tiesiskiem strīdiem". Vēl nesenāk secinājumos lietās Slovākija/Komisija un Rumānija/Komisija (C-593/15 P, C-594/15 P un C-599/15 P, EU:C:2017:441, 95. punkts) ģenerāladvokāte J. Kokote ir norādījusi, ka "pienākuma norādīt pamatojumu saskaņā ar LESD 296. panta otro daļu mērķis tieši ir arī administrācijas paškontrole un līdz ar to iestādes, kas pieņem tiesību aktu, mudināšana rūpīgi pārbaudīt tiesību akta pieņemšanas priekšnoteikumus".

N. Fennelijs [*N. Fennelly*] secinājumos lietā Parlaments/*Innamorati*[31], šādā gadījumā atlases komisijai nebūtu nekādas novērtējuma brīvības. Līdz ar to atbildētājam nebūtu leģitīmas intereses lūgt atcelt attiecīgo lēmumu būtiska procedūras noteikuma pārkāpuma dēļ. Ģenerāladvokāts N. Fennelijs uzskata, ka apstrīdētā lēmuma pamatojuma sākotnēji nepietiekamais raksturs vairs nevarētu tikt uzskatīts par būtiska procedūras noteikuma pārkāpumu, kas pats par sevi pamato šī lēmuma atcelšanu[32]. Turpretī, ja pamatojums nebūtu pietiekams pat tiesvedības posmā, apstrīdētais lēmums būtu jāatceļ par būtiska procedūras noteikuma pārkāpumu[33].

94. Šajā ziņā es vēlētos izteikt dažas piezīmes, lai ilustrētu savu viedokli. Pat ja principā es saprotu šos praktiskos apsvērumus, kuri pat ir raduši savu izpausmi dažos spriedumos[34], es vēlos atkārtot nozīmi, kāda ir iepriekš minētajām tiesību normām[35] Savienības tiesību sistēmā, kas, manuprāt, izslēdz to, ka administratīvā akta pamatojuma nepietiekamība[36] varētu tikt pielīdzināta vienkāršai formālai kļūdai[37]. Lai cik pievilcīgi tie liktos, apsvērumi, kuri ir izklāstīti iepriekš un kuri acīmredzami ir balstīti uz procesuālās ekonomijas apsvērumiem, ietver risku, ka administrācija interpretē "iespēju" papildināt nepietiekamu pamatojumu tiesvedības laikā par prasību atcelt tiesību aktu atbilstoši LESD 263. pantam kā "tiesības" nepaziņot ieinteresētajai personai informāciju savlaicīgi vai arī atliek uzdevumu pamatot administratīvo aktu vajadzības gadījumā tiesvedības posmā. Šādas prakses sekas būtu tādas, ka tiktu atceltas priekšrocības, kuras es tikko norādīju, proti, sniegt šo tiesību aktu adresātiem iespēju iesniegt savus viedokļus administrācijai un nodrošināt tās pieņemto tiesību aktu tiesiskuma iekšējo kontroli[38]. Turklāt nevar izslēgt, ka šīs prakses rezultātā varētu palielināties Savienības tiesās izskatīšanā esošo lietu skaits, kas samazinātu apgalvotās priekšrocības, kuras ir saistītas ar procesuālās ekonomijas apsvērumiem. To ievērojot, ar kompetenču sadalījumu starp administrāciju, no vienas puses, un Savienības tiesām, no otras puses, tiek aizliegts tas, ka tiesvedība par prasību atcelt tiesību aktu kļūst par posmu, kurā administrācija izpilda kādu no saviem vissvarīgākajiem pienākumiem attiecībā pret indivīdu. Turklāt nedrīkst aizmirst, ka lieta ietver izmaksas, kā arī būtiskus riskus attiecīgajai personai un tādēļ, manuprāt, ir nesaprātīgi pieprasīt, lai tā vēršas Savienības tiesās, lai panāktu lēmuma, kas uz to attiecas, pietiekamu pamatojumu, lai gan tā būtu varējusi to panākt pirmstiesas procedūras posmā bez nepieciešamības segt izmaksas.

95. Tādējādi iespēja papildināt pamatojumu prasības izskatīšanas procesa laikā ir jāatzīst tikai "izņēmuma gadījumos", kuros nav strīda par to, ka vismaz galvenie iemesli, kuru dēļ ir ticis pieņemts administratīvais lēmums, ir tikuši izklāstīti skaidri un nepārprotami[39]. Ir arī jānodrošina, lai indivīdam nerastos nekāds nelabvēlīgs stāvoklis saistībā ar savu tiesību aizstāvību, un tas ir jāpārbauda tiesai katrā atsevišķā gadījumā. Šāds nelabvēlīgs stāvoklis noteikti būtu tad, ja administrācijas sniegtā papildu pamatojuma dēļ tiktu grozīta tiesību akta būtība, tādējādi liekot ieinteresētajai personai būtiski pielāgot

31 C-254/95 P, EU:C:1996:213.

32 Ģenerāladvokāta N. Fennelija secinājumi lietā Parlaments/*Innamorati* (C-254/95 P, EU:C:1996:213, 39. punkts).

33 Ģenerāladvokāta N. Fennelija secinājumi lietā Parlaments/*Innamorati* (C-254/95 P, EU:C:1996:213, 40. punkts).

34 Skat. spriedumus, 1983. gada 6. jūlijs, *Geist*/Komisija (117/81, EU:C:1983:191); 1988. gada 8. marts, *Sergio*/Komisija (64/86, 71/86, 72/86, 73/86 un 78/86, EU:C:1988:119, 53. punkts), un 2010. gada 19. janvāris, *Co-Frutta*/Komisija (T-355/04 un T-446/04, EU:T:2010:15, 100. punkts).

35 Skat. šo secinājumu 89. punktu.

36 Calliess, C., no: Calliess, C. un Ruffert, M. (red.), *EUV/AEUV*, C. H. Bech. 4. izd., Minhene, 2011, LESD 297. pants, 34. punkts, norāda uz dažām tendencēm Tiesas un Vispārējās tiesas judikatūrā akceptēt, ka tikai nopietniem prasības norādīt pamatojumu pārkāpumiem būtu jāattaisno administratīvā lēmuma atcelšana. Šī pieeja, šķiet, ir balstīta uz argumentu, ka nebūtu nekādas jēgas atcelt administratīvo lēmumu, kas ir pareizs attiecībā uz tā pamatotību, bet kurā tomēr ir pieļauts formāls trūkums. Tomēr autors uzskata, ka ar tiesiskuma ievērošanu saistītie apsvērumi liecina par labu tam, ka vispār tiek atcelts ikviens lēmums, kurā nav ievērota šī prasība norādīt pamatojumu. Gellermann, M., no: Streinz, R., *EUV/AEUV*, C. H. Bech, 2. izd., Minhene, 2012, 16. punkts, uzskata tāpat, norādot, ka tikai pārbaude tiesā, kas ir saistīta ar atcelšanas draudiem, var likt Savienības iestādēm pienācīgi ņemt vērā prasību norādīt pamatojumu. Labākajā gadījumā izņēmums var tikt atzīts tad, ja attiecībā uz tiesību aktu faktiski nepastāv alternatīva un ja pēc tā atcelšanas tas būtu nekavējoties jāpieņem.

37 Turklāt šķiet, ka no 2008. gada 3. jūlija sprieduma Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380, 57. punkts) izriet, ka Tiesa tikai izņēmuma kārtā pieņem to, ka tiek legalizēti akti, kas no Savienības tiesību viedokļa ir prettiesiski.

38 Secinājumos lietā *LS Customs Services* (C-46/16, EU:C:2017:247, 83. punkts) ģenerāladvokāte J. Kokote norāda, ka "gadījumā, ja pietiekams pamatojums tiek sniegts [..] tikai pēc ieinteresētās personas lūguma, šāda [..] administrācijas paškontrole ir iespējama vienīgi nepilnīgi". Ģenerāladvokāte uzskata, ka "jo vairāk tas ir piemērojams pamatojuma vēlākai norādīšanai tiesvedībā".

39 Izmantojot terminoloģiju, kas ir lietota Tiesas judikatūrā. Skat. spriedumu, 1990. gada 14. februāris, *Delacre* u.c./Komisija (C-350/88, EU:C:1990:71, 15. punkts).

savu argumentāciju, lai pienācīgi atbildētu uz jaunajiem argumentiem. Lai novērstu šādu situāciju, būtu jānosaka stingras prasības attiecībā uz formu un veidu, kādā administrācija sniedz papildu pamatojumu Savienības tiesai. Tāpat šai tiesai būtu jāraugās, lai ieinteresētā persona varētu izteikties par papildu pamatojumu, piemēram, atliekot tiesas sēdi vai ļaujot tai iesniegt procesuālo rakstu. Manuprāt, nevar novērst to, ka šādos apstākļos administrācija ieinteresēto personu pārsteidz. Savienības tiesai atkarībā no attiecīgās procesuālās situācijas būtu jānolemj, vai papildu pamatojums ir jānoraida vai izņēmuma kārtā jāpieņem.

96. Manis piedāvātā pieeja turklāt ir savienojama ar ģenerāladvokātes J. Kokotes noteikto virzienu, kāds tas izriet no viņas secinājumiem lietā *S.P.C.M.* u.c.[40], saskaņā ar kuru pamatojuma trūkumu vai tā acīmredzamu nepietiekamību principā nevar novērst tādējādi, ka attiecīgā persona lēmuma pamatojumu uzzina tiesvedības laikā Savienības tiesā. Kā norāda ģenerāladvokāte J. Kokote, nelabvēlīga lēmuma pamatojums jānorāda, lai Savienības tiesa varētu pārbaudīt tā tiesiskumu un lai ieinteresētām personām sniegtu nepieciešamās norādes, lai zinātu, vai lēmums ir pamatots un vai tas ir jāpārsūdz. Ģenerāladvokāte J. Kokote ļoti pamatoti norāda, ka lēmuma pamatojums ir obligāts nosacījums, lai varētu pārbaudīt tiesā kādu pasākumu[41].

97. Es nesaskatu nekādu konfliktu starp iepriekš izklāstītajām nostājām[42], ņemot vērā, ka tās balstās uz pieņēmumu, ka ir nepieciešams, lai visos nelabvēlīgos aktos būtu ietverts pamatojums, kurā ir konkretizēti visi atbilstošie faktiskie un tiesiskie apstākļi, lai ļautu veikt tiesiskuma pārbaudi, tikai izņēmuma kārtā akceptējot, ka nepietiekams pamatojums varētu tikt novērsts tiesvedības posmā. Vienīgā atšķirība ir ģenerāladvokāta N. Fennelija pieminētā norāde uz īpašu situāciju[43], kas, manuprāt, teorētiski varētu būt "izņēmuma gadījums" judikatūras izpratnē, ja vien, kā tas jau ir izskaidrots[44], indivīdam netiktu radīts nekāds nelabvēlīgs stāvoklis saistībā ar savu tiesību aizstāvību. Šāds nelabvēlīgs stāvoklis parasti būtu jāizslēdz, ja attiecīgajā administratīvajā lēmumā ir ietverts vismaz "pamatojuma sākums", ļaujot indivīdam saprast administrācijas argumentācijas galveno virzienu un paust savu viedokli. Manuprāt, šis jautājums ir Tiesas judikatūras pareizas piemērošanas šajā lietā izvērtēšanas sākumpunkts.

98. Pilnības labad šajā kontekstā ir jāatzīmē, ka Tiesa spriedumā *Neirinck*[45] ir apstiprinājusi, ka "izņēmuma gadījumi" var rasties "konkursā ar lielu dalībnieku skaitu", kā tas bija lietā *Sergio* u.c./Komisija[46], un "atklātā konkursā", kā tas bija gadījumā, kurš bija pamatā lietai *Kypreos* /Padome[47], jo šīs abas situācijas raksturo tas, ka no praktiskā viedokļa nebija iespējams laikus sniegt pietiekamu pamatojumu katram kandidātam, tādējādi pilnībā atkāpes veidā attaisnojot to, ka administrācija iesniedz informāciju, piemēram, atlases komisiju protokolus, Savienības tiesā. Tomēr, kā norādīts iepriekš[48], pārsūdzētā sprieduma 46. un 47. punktā Vispārējā tiesa pamatoti ir uzskatījusi, ka Komisija nevarēja atsaukties uz judikatūru, saskaņā ar kuru konkursa ar lielu dalībnieku skaitu gadījumā atlases komisijai ir atļauts sākotnēji pamatot atteikumu saistībā ar atlasi kopsavilkuma veidā. No tā izriet, ka neviens no abiem gadījumiem, kuri pamato papildu pamatojuma pieņemšanu izņēmuma kārtā tiesvedības laikā, nav piemērojams šajā lietā.

40 C-558/07, EU:C:2009:142.

41 Ģenerāladvokātes J. Kokotes secinājumi lietā *S.P.C.M.* u.c. (C-558/07, EU:C:2009:142, 61. punkts).

42 Proti, ģenerāladvokātu N. Fennelija un J. Kokotes attiecīgajām tām nostājām saistībā ar problemātiku, kas attiecas uz iespēju, ka neesošs vai nepietiekams pamatojums varētu tikt novērsts vēlāk tiesvedības posmā, kuras ir aprakstītas iepriekš, kā arī savu nostāju, kura ir jāinterpretē kā manis sniegtais ieguldījums Tiesas judikatūras attīstībā.

43 Proti, situācija, kas attiecas uz administratīvu lēmumu, kurā pieļauts pārkāpums, kas tomēr neietekmē lēmumu pēc būtības. Ģenerāladvokāts N. Fennelijs uzskata, ka šāds lēmums nevarētu tikt atcelts, ja pamatojums tiktu papildināts prasības izskatīšanas procesa laikā.

44 Skat. šo secinājumu 95. punktu.

45 Spriedums, 2008. gada 28. februāris, *Neirinck*/Komisija (C-17/07 P, EU:C:2008:134, 57. punkts).

46 Spriedums, 1988. gada 8. marts, *Sergio*/Komisija (64/86, 71/86, 72/86, 73/86 un 78/86, EU:C:1988:119, 50. punkts).

47 Spriedums, 1985. gada 27. marts, *Kypreos*/Padome (12/84, EU:C:1985:142, 8. punkts).

48 Skat. šo secinājumu 70. un 71. punktu.

e) Vispārējās tiesas veiktās Tiesas judikatūras piemērošanas pārbaude

99. Pārsūdzētā sprieduma pārbaude norāda uz to, ka Vispārējā tiesa pareizi ir piemērojusi principus, kas izstrādāti Tiesas judikatūrā, analizējot, vai strīdīgajā lēmumā bija ietverts "pamatojuma sākums". Kā jau tas ir paskaidrots, secinājums, kas izriet no šīs analīzes, nosaka, vai pastāv pamatojuma "neesamība" vai tā "nepietiekamība". Vispārējā tiesa ir noraidījusi to, ka šajā lietā būtu šāds pamatojuma sākums, ņemot vērā iemeslus, kas detalizēti jau ir izanalizēti un kas man šķiet neapstrīdami no juridiskā viedokļa [49].

100. Tomēr ir jāuzdod jautājums, vai Tiesas judikatūra nepieļauj, ka Vispārējā tiesa "nepietiekamu" pamatojumu varētu pielīdzināt pamatojuma "neesamībai", izskatot pamatojuma "gandrīz pilnīgu" neesamību, kā to norāda Komisija. Attiecībā uz šo jautājumu man ir jāsniedz daži apsvērumi.

101. Lai gan judikatūrā formāli ir atzīti tikai divi gadījumi, ir jāatgādina, ka administratīvajā un tiesu praksē ir zināmas vairākas tiesību akta pamatojuma precizitātes pakāpes. Tiesa netieši to atzīst savā judikatūrā, ņemot vērā, ka tā akceptē vairāk vai mazāk detalizētu pamatojumu atkarībā no konteksta, tā nozīmes adresātam, kā arī visām tiesību normām, kuras reglamentē attiecīgo jomu. Šajā kontekstā šķiet nenovēršami nepietiekama pamatojuma jēdzienu interpretēt niansētāk, ietverot vairākas precizitātes pakāpes – sākot no gadījuma, kas ir līdzvērtīgs, tā sakot, "gandrīz pilnīgam" pamatojumam, līdz tā "gandrīz pilnīgai" neesamībai, ar ko Vispārējā tiesa ir saskārusies šajā gadījumā [50]. Tā kā nav precīzas un uzticamas metodes, kas ļautu izsvērt tiesību akta pamatojuma precizitātes pakāpi, man šķiet saprotams, ka Vispārējai tiesai būtu bijis jāizmanto salīdzinājums ar gadījumu, kas vislabāk atbilst faktiskajai situācijai, lai savus secinājumus formulētu vienkārši un skaidri.

102. Manuprāt, šāda pieeja ietilpst tās rīcībā esošajā novērtējuma brīvībā, lai novērtētu lietas faktus, un tādējādi tā nebūtu jāuzskata par tiesību kļūdu. Ar šādu pieeju netiek apšaubīta judikatūras ceļā noteiktā dažādu veidu pamatojuma shematizācija, bet drīzāk tiek piedāvāti noderīgi orientieri, kas ļauj lietas dalībniekiem saprast argumentāciju, kura ir pamatā Vispārējās tiesas lēmumam atcelt strīdīgo lēmumu, pamatojoties uz to, ka tā pamatojums neatbilst judikatūras prasībām.

103. Saistībā ar Komisijas izvirzīto argumentu, ka Vispārējā tiesa neesot ievērojusi savu pienākumu ņemt vērā papildu elementus, kurus Komisija ir iesniegusi prasības izskatīšanas procesa laikā, lai "papildinātu" attiecīgā administratīvā lēmuma pamatojumu, jākonstatē, ka Komisija jau atkal nav ievērojusi Savienības tiesas lomu, jo tā acīmredzami pieprasa, lai Vispārējā tiesa novērš atlases komisijas un Komisijas pieļautās nepilnības, kuras ir atturējušās pamatot apstrīdēto lēmumu pirms prasības celšanas. Lai gan no judikatūras izriet, ka tāda pamatojuma nepietiekamība, ar ko tiek pārkāpta LESD 296. panta otrā daļa, ir uzskatāma par būtisku procedūras noteikumu pārkāpumu LESD 263. panta otrās daļas izpratnē, kas turklāt ir pamats, ko Savienības tiesa pēc savas ierosmes var izvirzīt vai kas tai ir jāizvirza [51], no tās neizriet, ka Savienības tiesai būtu pienākums pieņemt papildu pamatojumu jebkuros apstākļos.

104. To pateikušam, jānorāda, ka Vispārējā tiesa ļoti pamatoti ir ņēmusi vērā strīdīgā lēmuma pamatojuma nepietiekamību, kā arī atbildi uz pārskatīšanas lūgumu, atsakoties ņemt vērā Komisijas iesniegtos papildu elementus, pamatojoties uz šīs iniciatīvas novēloto raksturu. Proti, pat pieņemot, ka pamatojums būtu jākvalificē vienkārši kā "nepietiekams" (bez jebkādas citas īpašas kvalifikācijas), nav nekādu šaubu, ka specifiskāku kritēriju iesniegšana, kuriem ir tāda ietekme uz *D. Di Bernardo*

49 Skat. šo secinājumu 62.–68. punktu un 81. punktu.

50 Skat. pārsūdzētā sprieduma 38. punktu kopā ar tā 51. un 53. punktu.

51 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 1997. gada 20. februāris, Komisija/*Daffix* (C-166/95 P, EU:C:1997:73, 24. punkts); 2008. gada 10. jūlijs, *Bertelsmann* un *Sony Corporation of America*/*Impala* (C-413/06 P, EU:C:2008:392, 174. punkts un tajā minētā judikatūra), un 2012. gada 27. septembris, J/Parlaments (T-160/10, EU:T:2012:503, 17. punkts).

kandidatūru [52], tiesvedības rakstveida daļas ietvaros Vispārējā tiesā bija padarījusi par ļoti grūtu aizstāvību tāpēc, ka tā *D. Di Bernardo* bija liegusi iespēju uz to pienācīgi atbildēt [53]. Kā to ļoti pamatoti ir izklāstījusi Vispārējā tiesa, viņš nav zinājis iemeslus, kuru dēļ viņa profesionālā pieredze bija uzskatīta par nepietiekamu [54]. Turklāt šķiet, ka *D. Di Bernardo* rīcībā principā bija tikai tiesas sēde, lai iesniegtu savus pamatus attiecībā uz pamatojumu, kas viņam kļuvis zināms tikai pēc atbildes raksta uz repliku iesniegšanas.

105. Tomēr šie apstākļi pilnīgi neatbilst tiesību uz aizstāvību ievērošanas principam, kurš ir Savienības tiesību pamatprincips, kas aizliedz tiesas nolēmumu pamatot ar faktiem un dokumentiem, ar kuriem paši lietas dalībnieki vai viens no viņiem nav varējuši iepazīties un par kuriem viņi līdz ar to nav varējuši paust savu nostāju [55]. Pušu procesuālo tiesību vienlīdzības princips, kurš izriet no paša lietas taisnīgas izskatīšanas jēdziena un kura mērķis ir nodrošināt līdzsvaru starp tiesvedības pusēm, garantējot, ka ikviena tiesvedības puse var novērtēt un apstrīdēt katru tiesā iesniegto dokumentu, ietver pienākumu sniegt katrai pusei saprātīgu iespēju izklāstīt savu lietu, tostarp iesniegt savus pierādījumus apstākļos, kas tai nerada acīmredzami nelabvēlīgāku situāciju salīdzinājumā ar pretējās puses situāciju [56].

106. Līdz ar to, ņemot vērā iepriekš aprakstīto situāciju un atbilstoši apsvērumiem, kuri ir izklāstīti manā vērtējumā par Tiesas judikatūru, it īpaši šo secinājumu 93.–95. punktā, man nešķiet, ka ir izpildīti nosacījumi, kas izņēmuma kārtā ļauj pieņemt papildu pamatojumu prasības izskatīšanas procesa laikā.

107. Proti, ar tiesiskuma principa ievērošanu tiek pieprasīts, lai *EPSO* sniegtu pietiekamu pamatojumu pašā strīdīgajā lēmumā un sniegtu precīzākas norādes par atlases komisijas izstrādātajiem papildu kritērijiem savā atbildē uz pārskatīšanas lūgumu. Pienācīgi neizpildīdama savus pienākumus, bet drīzāk atliekot šī uzdevuma izpildi uz tiesvedības posmu, administrācija nav sasniegusi mērķi nodrošināt iekšējo kontroli. Šāda iekšējā kontrole tai būtu ļāvusi novērtēt situāciju un apstiprināt, vai pamatojums atbilst Savienības tiesībās noteiktajām prasībām. Turklāt, tā kā pārkāpums, kas pieļauts strīdīgajā lēmumā, ir būtisks ļoti nepietiekamā vai pat neesošā pamatojuma dēļ saistībā ar aspektu, kuram tomēr ir īpaša nozīme attiecībā uz *D. Di Bernardo*, tas nevarēja tikt izlabots ar papildu pamatojumu tiesvedības par prasību atcelt tiesību aktu pēdējā posmā, neapdraudot tiesības uz aizstāvību. Līdz ar to ir jāuzskata, ka nevar pārmest Vispārējai tiesai, ka tā ir iesaistījusies, lai nodrošinātu *D. Di Bernardo* tiesību aizsardzību un atgādinātu administrācijai par būtisku procedūras noteikumu ievērošanu LESD 263. panta otrās daļas izpratnē.

108. Šajos secinājumos iepriekš izklāstīto iemeslu dēļ es uzskatu, ka Vispārējā tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu, atsakoties ņemt vērā papildu elementus, kurus Komisija ir iesniegusi tiesvedības laikā, lai "papildinātu" nepietiekamu pamatojumu.

3. Starpsecinājums

109. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, ir jānoraida apelācijas sūdzības otrais pamats.

52 Skat. šo secinājumu 66. un 68. punktu.

53 Skat. šo secinājumu 64. punktu.

54 Skat. šo secinājumu 63. punktu.

55 Skat. spriedumu, 2014. gada 12. novembris, *Guardian Industries* un *Guardian Europe*/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 30. punkts), un rīkojumu 2016. gada 12. jūlijs, *Pérez Gutiérrez*/Komisija (C-604/15 P, nav publicēts, EU:C:2016:545, 33. punkts).

56 Skat. spriedumu, 2014. gada 12. novembris, *Guardian Industries* un *Guardian Europe*/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 31. punkts), un rīkojumu, 2016. gada 12. jūlijs, *Pérez Gutiérrez*/Komisija (C-604/15 P, nav publicēts, EU:C:2016:545, 34. punkts).

VI. Secinājumi

110. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, es iesaku Tiesai:

– apelācijas sūdzību noraidīt un

– piespriest Komisijai segt savus tiesāšanās izdevumus pašai.